

Kafsa ar peefubhtifchanu
par pafsi:

par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Kafsa bes peefubhtifcha-
nas Rihga:

par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefchi 30 "

Mahj. w. teel isdohts fest-
deenahm no p. 12 fahfoht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneeks un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnaht ween reis pa nedetu.

Kafsa
par fludinajchanu:
par weenas fleijas fmaltu
rakftu (Petit-) rindu, jeb
to weetu, to tahda rinda
ceent, malfa 10 kap.

Kedafzija un effpedizija
Rihga,

Ernst Plates hilschu- un
grahmatu- drufatama pee
Behtera bafnizas.

N°. 37.

Sestdeenā, 13. September

1875.

Kahditajs.

Saunafahs finas. Telegrafa finas.

Geffchsemes finas. No Rihgas: ifflaidrojums. No Kursemes: pahruguns-grehtu mafinafchanu. No Kuzawas: pahrudens auglibu. No Meh-wales: pahruglibu. No Sgaunijas: kapitāla noguldijums preefch ftohlahm. No Schauleem: pahrtur notureto semtohpibas ifstahdi. No Feh-terburgas: pahrkreewijas wibeju guberniju labibas augfchanu. No Kawka-fijas: semes-trihzefchana.

Ahrsemes finas. No Italias: breefmigs behenu-flepkawa. No Spa-nijas: ministernu pahrgrohfifchana. No Herzegowinas: Turku breefmigee darbi. No Kofandes: nemeeri berfahs. No Nujorkas: bagai kalni ar dabrgeem al-meneem un feltu. No Amerikas: ultramontanu rihlofchanahs.

Gadijumi Baltijas gubernijas. Kahbs wahrbs pahraugfsteem kalneem un winu muhfchigo sneegu. Pahrlufu zeefchanu.

Peelitu mā: Arweenu tilai gohdigi. Graudi un seebi.

Saunafahs finas.

No Ambotes (Kurseme). Kā „Wahzu Leepajas awifes“ fino, tad tai 27tā Augustā draudses mahzitajs Lundberg k. noturejis sawus 25tā gada amata fwehtkus, pee lam wina amata beedri, draugi un kaimini firfnigu dalibu nehmuſchi. Swehtku rihdā Ambotes draudses fchoblotaji apfweizinjaja fwehtku fwinetaju ar wairakbalfigu dfeedafchanu.

No Wahzijas. Wiau reis pahr Wahzijas keifara zefofchanu finodami peeminejam, ka firfsts Bifmarks keifaru nepawadi-fchoht; bet tagad finas atmahkfufchas, ka Bifmarks keifaram gan lihds uf Italiju braukfchoht.

No Parihjes. Kā tureenās awifes fino, tad Bonapartistu partija atkal nahloht wairak pee fpehka un to no tam redsoht, ka tahdi ahtraki wirfneeku weetas kara-deenestā dabujoht, kas peederohht pee minetahs partijās. Bonapartisti ſtipri rihkjo-tees pa pawalſtehm, tur few draugus fagahdadami. No wal-dibas pufes uf tam dohmajohht, ka waretu fchahdu rihlofchanu aprohbefchoht; bet winai tas pilnigi ne-ifdohfees, pirms ne-buhs no waldibas Bonapartisti atlaifiti.

No Franzijas. Sawā laika finojam, ka no katofu garidf-neekeem dibinata jauna katofu uniwersitete jeb augftkoha. Ta-gad nu iflaidis rakfts, no 22 erzbiſkapeem un biſkapeem pa-rakftihis, kas katofu-tizigohs uſaizina, lai wini pee minetas dibinajamas uniwersitetes ar labprahtigahm dahwanahm pee-dalahs. Kahda Franzifchu awife („Francais“) fchahdu uſai-zinajumu par labu atfhdama un uf biſkapu puſi turedamahs iffaka tahdas dohmas, ka Franziju zitadi newarohht peenahkami waldihht, ja uniwersites mahziba nestahwoht sem bafnizas pahr-waldibas. Sinams fchahdas dohmas nefader ar muhfchu laiku zenteeneem jo katrs apgahmohts zilweks ir affinis un pahr-

leezinajees, ka finatnibas tikai war plaukt un tikt pilnigi uf-kohtas, ja tahs teel brihwi mahzitas un ir atfwabinatas no garidfneeku pahrwaldifchanas un aprohbefchofchanas. Kad mineta awife iffaka muhfchu laiku brihwprahtigam garam pre-tigas dohmas, tad wina to daridama peerahda, ka wina ul-tramontaneem kalpo. Tahlaki pahr ultramontanu rihlofcha-nohs runajohht ari japeemin tee brihnuma darbi „Lurdē,“ no kureem ultramontani tik dauds ſin pastahſtiht, lai gan brihw-prahtigee tahdeem brihnumeem negrib tizeht. Schinis deenas atkal brihnumi notikufchi Lurdē. Tur efoht ifahrftehts weens kurlmemais, kas walodu atpakal dabujis, un weena kliba fee-weete ar wahrdu Marija Trone, kura pilnigi wefala tapufe. Ultramontanu awifes fchohs brihnumus plaſchi aprakfta, brihw-prahtigas awifes turpretim fchahdus brihnumus noſauz par tauſchu krahpſchanu. Kas no fchahdeem brihnumeem turams, tas mums naw jafaka, to muhfchu laſitaji paſchi deefgan if-pratihs.

No Konſtantinopeles. Kreewijas, Anglijas un Franzijas konſuti uf Gaſchku aifdewufchees un pirmdeenu nodohmajufchi braukt uf Stolazu. Dumpineeki Newefinjē pret konſuteem if-turejuſchees meerigi. Wahzijas, Austrijas un Italias konſuti nonahkfufchi Trebenjē un drihſumā ari braukfchoht uf Stolazu. Kā jaw laſitajeem finams, tad fchee konſuti no ſawahm wal-dibahm fuhtiti, lai ſtarp Turkeem un dumpineekeem meeru falihgtu.

No Madrides teel ſinohts, ka tai 5. Septembri tikufchi ſakauti 3500 Karlifiti, kas dauds ſaldatus paſaudejuſchi. Trem-pes pilſſehta tika pa nakts laiku uſwareta. Sakauteem Kar-liſteem ifdewahs pamukt un kalnōs flehptees.

Telegrafa finas.

No Berlines atmahkfufchas tahdas finas: Montenegro efoht nodohmajufe dalibu newemt pee Turku-Herzegowinas kara. Numenija teekoht karu-pulki ſapulzinati.

— Karlifitu wadonis Sabals efoht pahrbefhdis par Fran-zijas rohbeſchahm. Spanijas waldiba wehl reis iflaidufe rakftu, kura Karlifitus uſaizina, lai pee meera padohdotees.

No Konſtantinopeles teel ſinohts, ka dumpineeki, kas ſtarp Nowowaru un Serejanu gribejuſchi ſaweenotees, efoht tikufchi ifklibdinati. Banjalukas gubernators fino, ka leelu pulku leelgabalu, kara-eerohtſchu un ſchaujumu leetu aifwedufchi uf Boſniju, lai tur uf dumpi ſajeltohs.

Gefchjemes finas.

No Rihgäs. Sawä 34tä numurä pañneefam no Dina-burgas fchahdu finojumu: „Kä efam dñrejuſchi, tad Lau-dones bijufchais mahjitajs Welzer l. tagad Griwä (pee Di-naburgas) eefahjees par tureenäs Wahzu fchoklas direktoru. Mi-netas fchoklas fchoklotaji lohti preeajotees pahf fawu jauno direktoru un zerejoht no wina brangas fekmes preefch fchok-las ufplauſchanas. Bijufchais fchoklas direktors Bernhard l. Diklös palizis par mahjitaju.“ Scho finojumu ari Wahzu awife „3tg. l. St. u. L.“ bija fawä lavä ufnehmufe, un ta-gad dabujuſe uf tam fihmedamohs iſflaidrojumu peefuhstitu, fo wina fawä 208tä numurä pañneef. Iſ fchi iſflaidrojuma redsams, fa ta zeen. farakſtitajs augſcham mineto finojumu tä ſapratäs, it lä pahf jauno fchoklas direktoru labas zeribas iſſakloht buhtu lihds fchim bijufcha direktora ſtrahdaſchana aiſ-fahrtä, un tapeh; fawä iſflaidrojuma iſſaka, fa minetais fchok-las direktors zaur nepeekufdamu darbibu un fwehtigu ſtrahda-fchanu fchoklu ahtri uf preefchu medis, tä fa pahri gadu laikä fchokleumu ſkaiſs fneedeſes lihds 300. Scho ſinu pañneefam ari ſaweem laſitajeem, jo warbuht ari kahds wina ſtarpä buhtu warejis raſtees, kas preefchahjeju dohma aiſſahrtu, ja uf peh; nahkamo tura labas zeribas.

No Kurſemes. Kurſemes gub. waldiba, gribedama gahdaht, fa uguns-grehli uf laukeem eetu maſumä, bij uſdewuſi, fa ka-tram pagafam waijaga fawu ſkurſten flauſitaju tureht, kas ir atbildigs par fawu amatu, un kam jarauga, fa wiſi ſkur-ſteni ir ſkaidri un kur kahda waina rohdaſs, fa tohp tuhdat ſinams darihts; tapat ari pagafä waldibai atkal ir uſdohts, wiſas uguns-weetas diwi reiſ par gadu rewideereht. Tä tad ari Kurſemes uguns-beedriba ſaweem aprinku preefchneekem ir uſdewuſi, pee notikuſchahm uguns nelaimehm ſmalke uf to luhloht, waj tas ir notizis, fo likumi pawehl. Bet dauds weetäs ir atraſts, fa daſcham pagafam wehl nemas naw tahda ſkurſtena ſtrahpa, kas ſpeh; par fawu amatu atbildigs buht, un ſaimneeki leef ſcho darbu zaur kaut kahdeem wihreem til kaut lä iſdariht. Tapeh; nu tagad uf uguns-beedribas luhg-fchanu pilſteefas uf to zeeſchako atgahdina dohtohs preefch-rafſtus un zeeti peeteiz, fa katram pagafam waijaga tureht fawu ſkurſtenu flauſitaju, kurſch war atbildeht par katru zaur wina ne-uſmanibu notikuſchu ſkahi; tapat pagafä waldibai pee tahm 2 reiſ par gadu iſdaramahm rewifjahm buhs pro-tokoli uſnent; tur tad nelaim buhtu gadijufehs, tur katreiſ uguns-beedribas preefchneeks warehs peh; fchihſ protokoles praſiht. (Kurſ. gub. aw.)

No Ruzawas tai 29. Auguſtä teef Balt. Semkophim ſinohts. Schis gads ſemkophjeem diwu ſawadu eewehrojumu deht pa-lifs ilgä peemina, prohti tamdeht, fa pawafari fehjas laikä bij tas wiſaunglikalais laiks, fo ween wareja wehletees, un wafarä jeenu wahloht, lihds tagad preefch wiſas labibas fa-wahlfchanas tas wiſidewigalais laiks, fo ween war doh-maht. Tä zitäs gaddäs naw bijis. Zaur fchahdu iſweizigu laiku ſemkophjeem darbi lohti weikufchees. Ir pot muſſchäs ir pee mums fawus leelus labibas tihrumus nokohpuſchäs. Laikam tadeht neſteidsahs ar fehſchannu, fa laiks ir lohti ſilts. Naktts ſalnu ari wehl nebuht naw. Daſchs jaw iſgahjuſchu gadu peeredſeis, fa leelu rudju eſelſchana rudeni wehl nedohd bagatus auglus ohträ gadä preefch apzirkna. Daudſeem brangi eefchlufchee rudſi iſgahjuſcho ſeemu bagata fneega deht labi ne-

pahrnita; tadeht laudis naw dedſigi fchogad uf agru feh-fchanu, gan mums bij pee labibas zaur zaurim rehkinohht augli widus mehrä; bet lini ir pawahji, kartupeli, lä rahdaſs, dohs mums bagatu lohmu. Ar ſeenu mehſ waram ar meeru buht. Lai gan kalwu plawäs maſ bij pa-audſis, bet ziteem atkal muſſu leeläs purwu un eſarmalu plawäs bij lohti branga ſeena fwehtiba, un wiſs kluä pareiſi ſawahfts. Sweijiba Leijneekem ſchowafar lihds Auguſtam eefahloht bij gauſchi fwehtiga, lä reti peeredſehts. Saknu un auglu lohku dahri naw mums tuſſchi; bet medus maſ. Ar weſelibu mums pee zilweekem labi gahjis, kautſchu muſſu zeemini Leifchös ſcho pawafar ar kruſſchu ſehrgu un karſtumeem dauds ſirguſchi. Bet it nu atkal no jauna pee mums baku ſehrga parahdaſs, jaw kahdi diwi ir miruſchi. Pee lohpeem dauds weetäs ari pee mums notika ſkahi. Weenam ſaimneekam iſkrita 8 goh-wis, ziteem par 3 lihds 4; ir kahdi ſirgi ir ar leefas ſehrgu panikufchi. Ari zilweki, kas til drohſchi un aplami bija, kri-tufcheem lohpeem ahdas gribedami nonent, ſaſlima un grubti ſirga; weens ari nomira. Bet leekahs nu, fa ſehrga ir mitejuſehs.

No Newales. Peh; tureenäs awiſes ſinahm pahf ſcha gada raſchojumu jaſino, fa ſeemas labiba zaur zaurim labi auguſe. Seemas fehja brangi eeftrahdata. Kartupeli wehlu eenahkuſchi, weetahm ari apſaluſchi.

No Igannijas. Tur kahds muſſchneeks mirdams norakſti-jis 4000 rubtus ſawam pagafam ar tahdu noſajijumu, fa rentes no ſchi kapitala preefch pagafä fchoklas waijadſibahm iſleetajamas. Kahdä wiſſe rentes iſleetajamas, pahf to eſoht jaſpreefch trim no pagafä iſ fawa widus zelteem wihreem, bet muſſchäs ihpaſchneekam un mahjitajam, lä testamentē ſajizts, ſchini leetä ne-eſoht ja-eemaiſahs. Pagafam par ſcho dah-wanu teef uſlikts tas peenahkums, kahribä tureht dahwataja kapu, kas atrohnahs muſſchäs rohbeſchäs. Un ari teefcham wiſi noſajijumi teekoht pilnigi wehrä likti.

No Schaukeem. Pahf tai 1., 2. un 3. Septemberi Schau-lös (Kownas gubernija) notureto ſemkophibas leetu iſſtahdi at-rohdam jo plafchäs ſinas „Darbä,“ iſ kurahm kahdas fche ihjumä peemineſim. Peh; dohmenu miniſtera lunga atwehlf-chanas ir nolikts il gadus ap to paſchu laiku Schaulös no-tureht ſemkophibas leetu iſſtahdi, kuras nolukts ir maſgrunti-neekus mudinaht uf iſweizigatu ſaimneeziſas weſchannu un ee-weſt iſdewigu waiſlas lohpu eegahdaſchannu, labu ſemkophibas riktu un raſchojumu iſraudſiſchannu. Tahdä mehrä iſſtahde ne-ween ir par pamahziſchannu, paſkubinaſchannu un preefch iſ-pelnas apſpreeſchannas, bet ari ir ſirgus, tur katris fawu zen-teenu auglus war weegli pahrhoht teem, kas ſahl peh; ſchah-das jeb tahdas preefchſihmes zelt fawu ſaimneeziſu. Pahf iſſtahdi paſchu runajoht japeemin, fa iſſtahdijumi bija eedaliti 3 nodaläs. Birnä nodalä bija mahju kuſtoni, kas atkal tika wairaf ſchkiräs noſchirti, lä: ragu-lohpi 8 ſchkiräs, ai-tas 3 ſchkiräs, zuhtas 3 ſchkiräs, mahju-putni 2 ſchkiräs un bites 1 ſchkirä; — ohträ nodalä bija graudi un augi, no-ſchirti 11 ſchkiräs, — un treſchä nodalä rikti (maſchines) un mahju iſſtrahdajumi (rohlas darbi: wehrpumi, audumi, ſchuwumi, adijumi u. t. pr.) ar 3 ſchkirahm. — Jaw no ſenlaikem Leifchös Roſianē netahli no Schaukeem teef katru gadu Juni mehneſi notureta ſirgu iſſtahde, kas ari iſ reiſas bagati ar iſſtahdijumeem apgahdata un no dauds laudim teef apmekleta. Schini iſſtahde ari tahs dohmas zehluſchahs, fa

waijadschu it gadus ari isrihkoht weenu semkohpibas leetu isstahdi. Us kahdu Leischu muischneeku usmudinaschanu Schaulu muischas ihpafschneeks grafs N. Subows ir nepilnods diwi mehneschods isgabdjais no waldischanas to waijadschu atlaufchanu un leeliskam palihdschjis wisada wihsje, ta ka schi istahde waraja kuplafi isdohtees, neta to kahds bija zerejis. Ministerija no sawas puses dewuse 1 selta-, 1 leelu sudr., un 4 massas sudraba- un kahdas wara- (kapara-) medafas. Bes tam wehl kahdus usteischanas rakstus jeb diplomus. Apfahrtejee muischneeki (kas gandrihs wisi ir Pohli) ir fametuschji lihds 2000 rubl. preefsch istahdes kapitala. Is scheem muischneekem ari fastahdita komiteja, kas tagad scho istahdi isrihkoja un ari us preefschu par istahdehm gabdajs. No istahdes komitejas puses teel isdalitas 20 sudraba- un 30 wara-medafas un preefsch semneekem naudā lihds 200 rubleem gohda massas.

No Pehterburgas. Bahr scha gada fliktu plahwumu widedjas Kreewijas gubernijas sino Kreewu awise „Birscha“ ta: Drelē esohht seenu pahrdewuschji par rubli pudā. Bobrowkas zeemā Wolchowas aprinki, tur 3000 kaudses labibas fanem, scho gadu tik knapi 500 fanemtas. Te tikuschji rugaji ohtrahm reisahm plauti un seewahm par plauschanu malfajuschji 15 kap. par deenu. Zaur pastahwoscho faufumu wifas akas esohht ischuwuschas un ta tad dascham 10 un wairaf werstes bijis pehz uhdena jabrauz. Medinskas aprinki par weenu pudu seena malfajohht 70 kap. Kurskas gubernija un diwods aprinkods Ischernigowā griki gandrihs nemas nefadihguschji un ta tad seme dauds weetās palikuse ka arta. Kurskā drawineeki sawas bites ehdimohht gan ar pirktu medu, gan ar smalku zukuru. Dai gabalā statp Kursku un Nijewu daschā weetā jaw 2 mehneschus neweens pileens leetus ne-esohht lijis. Tur ne seena, ne kahposti, nedj kartupeki. Mahzeni, kas gan labi fadihguschji, tomehr tahtaf netikuschi ka kahdus 4 zolus augustumā. No tabakas ne-esohht ne ta defnita data no pehnaja raschojuma. Par machorkas tabaku jaw tagad malfja 5 rubl. par pohdu. No ausahm un meescheem scho-gad neta, rudsi gan weetahm neta netaht. Ap Dnepres upi waijadschjis lohpus jaw Augusta mehnesim fahkotees kuh-tis dsiht, tadehl ka wisa sahle bijuse isdeguse. Lohpi ir tur pawifam lehti palikuschi, it weens noftumis par tik knapu gadu, jo neweens pats neteizahs tahdu laiku pedfihwojis. Kā rahdajs, tad Boltawas un Ischernigowas gubernijas ir par zitahm fliktati. Boltawas gubernija semneeki labibu nemas nepahrdohdoht, sinadami, ka seemā pee lohpu mitinaschanas buhs labiba janem palihgā. Kahda walstis (wolosts) waldischana Podolija esohht isfludinajuse, ka fainneeki tahdā wihsje wehreschus par seemu atdoht, kad teem no trihs pahreem apfohlahs pawajari weenu pahri atdoht.

No Kawkasijas apgabala teel sinohts pahr semes trihzeschanu. Schemachas pilssehtā jaw 14 deenas (no 26. Juli lihds 9. Augustam) no weetās semes-trihzeschana naw apstahjusehs, neweena deena naw pagahjuse, fur weenu jeb diwi gruhdeenus nebuhtu pamanijuschi. Stipratsch gruhdeenus pamanijuschi tais Schemachas tuwumā buhdamods zeemods; notikuscho stahdi rehkina us kahdeem 34,000 rubl. Paschā Schemachā weentahschu nami ne-esohht tikuschji apstahdeti, bet diwtahschu nami gan, kas pa leelakai datai krohnim peederohht. Daku pilssehtas wize-gubernators barons Brüggens esohht turp nobrauzis un apstahjees Schemachas pilssehtu un Mijaras

un Kubali-Schin zeemas, lai waretu kahdu palihdsibu tureenās eedfihwotajeem pasneegt schinis dabas breefmās. Laudis esohht no semes-trihzeschanas tohti sabaiditi, katru deenu leelakas breefmas gaididami.

Ahrfemes sinas.

No Italijas. Inzisa, netahlu no Florenzes pilssehtas, ir gaismā nahjis breefmigs noseedsneeks. Minetā meestina Inzisa jaw kahdu laiku pa brihscheem nosuda behrni 6 lihds 9 gadus wezi un neweens nesinaja, fur behrni palikuschi, pa leelakai datai dohmaja, ka pasuduschee behrnini buhschoht eekrituschji Arno upē kas tur tuwumā, un tad noslikuschji. Datschi ari dohmaja, ka behrnini teekoht sagti. Te atkal pasuda kahds 9 gadus wezs sehns. Wisa melleschana bija welta. Netihschus atrada noseeguma weetu un noseedsneeku. Kahds behrns bija isdsirdis kahdu zitu behrnu raudam un pehz palihga fauzam kahdā pagrabā, kas tureenās ratineekam jeb wahgutaitajam peedereja. Behrns, ko dsirdejis, pastahstija saweem wezakeem un teem tuhlt prahtā eeschahwahs, waj tik tas ne-buhschoht tas pasuduschais behrns, kas pagrabā raudajis un pehz palihga fauzis. Wehl zitus lihdsā panehmuschji tuhdat dewahs pee mineta ratineeka un pagrabu uslausa, bet kas wineem bija Jareds! Breefmigais ratineeks patlaban dsihwu behrnu apraka, tam weenumehr smiltis us galwu behrdams, ta ka tas jaw bija bes famanas palizis. Tahtaf ismellejohht atrada ari tohs zitus pasuduschais behrninus pagrabā apraktus. Isglahbtais sehns, kas drihs atdsihwinajahs, isteiza, ka Grandi's, (ta mineto ratineeku nosauza) wina peelabinajis un pagrabā nowedis fazidams, ka tur (prohti pagrabā) wehl ziti behrni buhschoht, ar kureem wareschoht jauki spehletees. Til lihds wini pagrabā nonahkuschji, tuhdat Grandi's ar spani winam fahzis smiltis us galwu behr un tahdā wihsje wina raudsijis noslahpeht. Minetais Grandi's, kahdus 24 gadus wezs, esohht tohti nejauks no waiga un turklaht plikgalwis. Behrni pahr wina nejaukumu un plikgalwibu brihscheem smehjuschees un zaur sawu newainigo lai gan pahrgalwigo smeeschanohs behrni tik stipri bija Grandi'u aiskaitinajuschji, ka tas no atreebchanas dsihts fahla behrnus pagrabā eewilt un nonahweht. Kad laudis no schi breefmiga behrnu flepkawa dabuja dsirdeht, tad wini to buhtu gabalods saplohsijuschji, ja polizeja to nebuhtu sawas rohkās turejuse un zeetumā eelikusje.

No Spanijas. Spanija nejen tikuschji eezelti jauni ministri. Schi ir ta pirma pahrgrohsischana ministerija sem keh-nina Alfonso waldischanas. Ministeru pahrmainschana arweenu ir eewehrojama leeta, tapehz ari par to kahdu wahrdū schē peeminesim. Kad kehniusch Alfonso waldbibu usnehma, tad nahza tahdi ministeri pee waldbibas, kas wairaf garidsneeku jeb pahwestu waldbibas zenteeneem kalpoja, kas gribeja tijibas brihwibu apspeest un pretestibu israhdija pret teefas-laulibu. Bet kehniusch schohs no amata atlaida un eezehla tahdus ministerus amatos, kas peeder pee brihwprahstigeem, un ta tad kehniusch sawu apfohlijumu ispidijis, ka griboht brihwprahstigi waldbiht. Minetee ministeri neween ka brihwprahstigi walstis-wihri pasihstami, bet ari sawos darbos israhdjuschji brihwprahstibu. Ahriku leetu ministeriju usnehmis grafs Kasa Walenzija, kas pee brihwprahstigo saweenibas peeder un no kura daudsina, ka ihpafchi weikls esohht eefsch politikas darischanahm un zaur sawu darbibu un usjhtibu tahdā anglā walstis amata tijis. Justizee- jeb teefas-ministeriju usnehmis Kalbe-

rons Kollantes, kas zaur fawu taisnu un kreetnu istureschanohs few gohdu un flawu eemantojis. Trefchais ministeris ir Martinš Herrera, kas fkolhas buhšchanu zenschahs us brihwprahigeem pamateem nodibinaht. Spanija war us labateem laikeem zereht, tahdus brihwprahigtus ministerus dabujuse; un ja winai wehl isdohdahs breefnigo brahtu-karu nobeigt, tad winai laimigaka nahkamiba gaidama.

No Herzegowinas. Zil breefnigi un neschehligi Turki pret kristiteem Herzegowineescheem jeb ta nosaukteem „Raja“ isturejuschees, pahr to atrohdam ahrfemes awises jo plajschas sinas, no kuzahm kahdas ari sche usshimesim. Wisu pirms tee Rajas tiklab no Turku waldibas ka ari no Turku gruntskungeem bija pahreleeku ar nodohšchanahm apkrauti. Tahs nodohšchanas ir tik leelas, ka tam fawas nodohšchanas nomakšajuscham Rajam knapi kas no raschojuma atleek, ar ko kahdu semas gabalinu fawu dshiwibu ustreht. Bet neween ar pahreleekahm nodohšchanahm Rajas apkrauti, wini wehl teek mohziti zaur nodohšchanu peedsihšchanu, ko Turki neschehligi idara. Ja kahds fawas nodohšchanas nespehji aismakšahht, tad winšch tamehr teek mohzihts, lihds fawu beidsamo mantas gabalinu pahrdewis un nodohšchanas aismakšajis. Ta par prohwi weens tika us kohku usdihhts, kahjas apawa ar uhdeni apleeta un tur winam pee stipra fala bija wisu nakti jastahw. Zits kahds tika behnina eeflehgt, apakšchā flapji falmi aisdedsinat, ta ka eeflehgtais no duhneem un dwanuma gandrihs noslahpa. Ziti atkal tikuschu zuhku stali eeflohdsiti u. t. pr. To wisu Turki dara, lai waretu pahreleekas nodohšchanas peedsiht. Bet neba tilai wihreem ween tahdas pahrestibas jazeesch, feewahm wehl wairak, kas nereti no Turkeem teek apgahnitas. Ja pahr tahdeem breefnu darbeem pee teeschahm fuhds, tad tas neso nelihds, taisnibu jaw Raja nedabu. Wisu to kohpa faxemohht gan naw ko brihnitees, ka Rajas us dumpi faxehluschees un negrib wairs sem Turku netajinas waldishchanas palikt.

No Kofandes. Kofandeeschi, ka jaw sinojam, bija eebrukuschu Kreewijas rohbeschās un generalim Kaufmanim bija usdohhts, lai dumpineekus pee meera peespeeschohht. Kaufmanis tad ari dewahs ar kara-pulku us Kofandi. Tagad nu winšch atkladis sinas, ka meers buhšchoht drihs nogruntehts. Ar fawu kara-pulku tahsak eijohht winam preti nahzis Kofandes kahns, Kahns-Sade, isfazidans, ka winšch muhsu Keisaram padohdahs un ka winšch pee tam ne-efohht wainigs, ka Kofandeeschi muhsu (Kreewijas) rohbeschās eebrukuschu. Ari Kofandes eedsihwotaji preti nahkuschi un fawu padewibu isfazijuschu; tapat ari sultans Murat-Begs lihds ar tureenahs eedsihwotajeem padewees. Pee Kofandes nonahzis generalis Kaufmanis lika uszelt lehgeri un tur ar fawu kara-pulku nometees. Kara-wihri atrohnahs pee labas wefelibas. Tai 31. Augustā Kaufmanis dabuja no tureenahs apgabala ganu-pulka waldineeka Abdurahmann-Awtobatschi rakstu ar to luhgšchanu, lai Kreewijas kara-pulks ari zaur winu rohbeschahm eetu un tapat ka Kofandē meeru nogruntetu. Schim rakstam bijuschas usspeestas 70 sehgeles. Turkestanē efohht pilnigi meers.

No Nujorkas. Preekšč kahda laika bija ispaustas tahdas walodas, ka to ta nosaukto „melnu kalnu“ apgabals, kas Indianeescheem peeder, efohht lohiti bagats tiklab zaur auglibu ka ari zaur dahrgeem almeneem un seltu. Tahdas sinas dauds laudis pasubina, tur no-eet un raudsiht, no tureenahs dabas bagatibas ari few ko eeguht (eemantohht). Laba teesa lauschu, kuru starpā ari bija labs pulks selta mekletaju, bija fa-

beedrojuschees un turp aisdewahs. Indianeescheem nebija pa prahtam, ka fweeschneeki winu apgabala nahloht un winu kalnōs raknojohht; wini tapeh; eefneedsa fuhdsibu pee fabeedrotu brihwwalstu walstibas, lai winus no schahdas fweeschneeku eebrukšchanas atfwabina. Waldiba negribedama, lai stary Indianeescheem un selta-mekletajeem iszeltohs dumpis, pawehleja, lai schim brihšcham turp ne-eijohht un kas nogahjuschi, lai nahloht atpakat. Selta mekletaji ari nahloht atpakat, bet pirms aisberohht tahs weetas, kur seltu rakuschu. Teescham ari tureenahs kalni efohht bagati ar dahrgeem almeneem un seltu, ta ka gan ar laiku tur cetajshs kalnu-raktuwes. Ari zitadā sinā schis apgabals naw nederigs, sahles un uhdena tur papilnam. No waldibas pušes tur nosuhstiti generalis Kruks un palkawneeks Stantonis ar kara-pulku, lai dumpis stary Indianeescheem un selta mekletajeem ne-iszeltohs un lai tureenahs apgabalu, ihpajchi kalnus, kreetni ismekletu.

No Amerikas. Preekšč kahda laika no Seemetu-Amerikas fabeedrotahm brihwwalstim sinodami peeminejam, ka tur ultramontani fahl fawu buhšchanu uskohpt un ja pee laika tureenahs waldiba tahdu buhšchanu ne-eewehrohhs, tad brihwprahigeem zenteeneem war daschadi kawekli rastees. Tagad nu atnahkluschas sinas, ka katolu garidsneeki fawu eespehju fabeedrotas brihwwalstis weetahm fahloht pawairoht. Zaur to nu noteek nepatihkamas faduršchanahs. Ta par prohwi Ohio walsti stary katoleem un protestanteem fkolhas leeta iszehluschees nemeeri. Ta preekšč fkolshahm nolikta nauda lihds schim pa leelakai datai nahja par labu protestantu fkolshahm, bet tagad katoli praja ari peenahlamu datu preekšč fawahm fkolshahm. No waldibas pušes teek fkolshahm fueegta palihdsiba bes fkolhu noschkiršchanas peh; tizibahm; bet ultramontaneem tas naw pa prahtam, kad wineem ar zitu tizibu lohzeekleem kohpā fkolhas jatura, jeb ar ziteem wahrdeem, kad wineem fawi behrni jajuhta fkolhā, kur ari pee zitas tizibas peederigeem behrni mahzahs. Nedschis, us kahdu wihs waldiba scho strihdinu ischkirš. Schis strihdinšch stary protestanteem un katoleem teek ari isleetahts preekšč politikas zenteeneem.

No Kanadas (Seemetu-Amerikā). Tai 10. Augustā Montrealā Kanadā notika noschchlojama lauschu dumpjochana. Tas bijis ta: tureenahs apgabala breefnigi plohsijusehs bakas fehriga un dauds zilweku dshiwibas aprijuse, ta ka tureenahs waldiba nospreeda, laudis pee baku-pohteschchanas peespeest un ar baku fehrigu faxlimuschohs eelikt preekšč apkohpjochanas flimneeku nauids; bet waldiba schahdus tejanus darbus lisdama isdariht atrada pee laudim leelu pretestibu. Semakas kahrtas laudis faxpulzejahs preekšč pilssehtas (rahts) nama, isfita wifus lohguš un peespeeda pilssehtas pahrwaldneekus no augšcham mineta nodohma atfazitees, jo polizeja nespehja dumpineekus faxwaldsinahht. Tad dumpineeki dewahs pee kahda ahrsta, kas bija baku pohteschchanu usteizis, un fadausija tam nanu. Tee dumpineeki ir no tahs pilssehtas datas, kur baku fehriga wisu stipraki plohsahs un tapeh; teem jo wairak buhtu bijis japaflausa waldibas gudram nolikumam.

Gadijumi Baltijas gubernijās,

(to kahds Bahjsemneeks Rudis Röfflers preekšč pahra gadeem sche zekodams usshimejis.)
(Statees № 35.)

No gaischas naktis krehslibas ataufa ohtrais rihts. Meks bijam Dinaburgā. Kohki te lehti; jo tee meschi gar dšelsu-

zeleem dohd kohkus deesgan preefch namu un itaku buhwes; ari preefch eelu bruges un lokomotiwu kurinafchanas. Ta waizafchana: zil ilgi pee fchi pehdeja kohku-rijeja meschi to warehs istureht, ir kreenwu tautas fainmeezibas waldibai jaw daudstreiš preefchâ likta un atbildeta, ka zaur tahdu meschu fklafchanu drihs war rastees likums, kas pašcheem kreenweem war buht fwešchs. Weens no teem labakeem nameem Dinaburgâ bija stanzijas ehka. Tajâ mehs 1½ stundas ufkawe-jamees pee petrolijas gaismas, ūltuma un baribas, ko tur la-tru azumirli prasija. Lampes dega pee teem bruhneem no-putejušcheem feenmateem, bes zilindereem un glahses wahzineem, zaur ko krehsligs gaischums isplatijahs uš bušetu, uš ka bija fweestmaise, smegi raufchu gabalini un ari lahdi puku poh-dini. Kreiūa pušē muhs atgahdinaja kuhpedams famowars un fnapšis. Labajâ pušē galds bija peeūrauts ar daschadeem ehdeeneem, ko pehz katra gribeūchanas uš ūchihwu ūlditajeem faūldija. Wareja noredseht, ka wiūeem wairaf kahrojahs pehz meefigas baudiūchanas, uš kam flaweta Wahzija prahts wehl fnausch. Bahrelezigas istabas leetas truhst, un Berlineets, kas til ko eenahzis, paradis wiūpirmal eet ūpeegela preefchâ, fawus retus matus kohpâ famelleht, tē walti pehz tahda in-strumenta ūlatiūees. Tatūhu wiūs ir patihkami, pret Fran-zuūchu lepnibu, kas ar to mekle apūegt fawu truhzibu. Ja ee-eemu kreenwu ehkâ (istabâ), tad weens eegahjis, weens ari ti-lai atrohdohs; bet Franzijas restorazija deūmits zilweki eegahju-fchi, eerangahs diwidemits zaur teem leeleem ūpeegeūeem, kas tur wiūur gar feenmateem. Kreenwi wairaf mihto kreetu, kad ari parupju. Franzuūchi turpreti tilai preefch azim f.ūina-damu, kaut ari jo nekreetnu dūihwē.

Ta ūlta aromatika tehja tajâ zaur muhschigu lampu eelar-fetâ maūchinē, mums bija til lohti patihlama, ka reti lahda zita weetâ to atradiūi. Til tas, kad eeflatijamees wiūpahrigâ paūaūcheeru ūhlē un ahrâ to patihūchanu fareebinaja. Waru bareem Bohlu ūchihdi, ar fawahm wahjahm meefahm, gareem fwahrkeem, gareem ūmihteem ūabhakeem un garahm faūkrule-tahm peiūlahm, eenem to trescho klasi. Winu waloda wai-raf ir ūchakereūchana un winu darbs kaūiūchanahs. Ahrsplazi guleja un knuhbeja strahdneeki. Peleki ween tee fawâs ūfran-drâs til ko no tahs puteklainas semes atūchirami. Kâ wi-nas ūchuhūkas ir tahdas paūchas kâ tas kohks, uš ko tahs fawu laupijumu gaida: tapat ūchee lihdsigi tai semei, uš ko tee gul.

ūelapham Mihgas brauzeenâ. Zitadi wagoni, ziti konduktori. Wahzu waloda wairaf dūirdama. Apgabals lihdsens; pa weetahm kohūchas birses, stary dūitahm kalnu aishu eewil-kdamahs. Pee kohkneūes leeliūchigs mescha raksturs. Pee ūkrihwuru muūchas apstahjuūchees redūejam leelu baru ūchihdu, ūalbatu un zetotaju faūtahjuūchohs aplahrt gitarneeku. Tas ūehdeja uš benka, tureja to muūihka riūku uš zeleem, un to oh-tru galu, pee ka bija daschadas trompetes un harmonikas pee-taiūitas, pee mutes. Winūch ūpehleja un puhta un pa brih-ūham ūita ar duhri uš ta nabaga muūihka rezonanzu (dibenu), un zaur to tas kâ bungu un zimbeu muūihkis atūkaneja. Tas nabaga wihrs strahdaja duhschigi ween it kâ par maūū; to-mehr nebuht neredūeju, ka lahds tam jel kapeiki buhtu dewis. Laikam tas bij tilai lufes, apūohliūchana jeb eeradums.

Tre ūchâ Juli rihtâ pret 10½ eš ar faweem faūrizinateem ūauleem iūlahpu Mihgâ, eelaphu droūchds, kas manim dūihwi atmineja ūaldu tehwiu. Kati, kufcheris, ūirgi, wiūi bija kâ

no weena rehmeena — bet jaw Zwairaf ūpohzigi. Tâ atūnee-dūu hotelu. Graūs Dattenbergis ar fawu klahibu mani pa-gohdinaja pee galda.

ūhis wihrs iūflawehts, ka uš Leipzigas karnewala tâ iūturejes, ka ezelts par karnewalas kchninu. Ari ūchē ūhis wihrs, kas ih-paūchi ūchampanim wairaf kalpo, ir nemirūtamu flawu eela-rojis. Til ko tē atnahzis, winūch noderejahs Brokmanna pehr-tiku teateri to tur buhdamu lahzi pahwareht. Plahnâ ūih-ūchu kamsoli ūhis gladiators (ūwehruziūhūetajis) eelapha arenâ (ziūhūūūchanahs plazi) un winam preti iūlahpa ari pateesi tas eelaitinahts lahzis. ūkatitaji faūtruhlahs, kad lahzis pazeh-lahs uš palafas kahjahm un tam traūgalwim fawu warena ūepu preti zehla. — Domehr, ko eš to wairaf aprakūiūchu, ko tilai no redūetajeem dūirdesi. Graūs ūhwarejis; miūchka at-radees ūmiltis gulam un arena kalpam tas biis atkal janotihri.

Par tahdu duhschu, pateiziga paūaule ūcho weenteefigu ūham-panu draugu pagohdinaja ar graūa titeli, ko winūch ar zee-nibu, bes atmetamas lepnibas neū. Kâ wiūi tahlee leelajee, winūch bija manâs eedohmâs wehrâ leekams wihrs preti pee galda. Winūch ari lihdsinajahs wiūeem nowezodameem zilwe-keem, kam jaunibas ūpohgu weetâ paleef arween aug-ūtaka peere.

Ja ūmukš gihmis ir patihkams, tad ar Mihgu ūtahw ūlitti: ūchauras lihkas eelas un tee nami no augūdeneš (no putnu redūas) lihdsinajahs ūleekutahrpeem. Tee lohlahs wiūadâs lih-kumâs un tâ nefauj redūeht daschas kohūchas ehkas. Weza Mihga ir wairaf maūs Wahzu pilūūūtinūch, kura wehl daschas pagahjuūchu gadu ūimteru pehdas redūamas. Turpreti Beh-terburgas Ah-Mihga ir leeliūlâs lihniâs eetaiūita. Tee tagad buhweti nami ir palafes (pilis). Stary ūcho un wezu Mihgu eet promenades (zeeraūchanas zeli) pa tahm zitreijeahm watu- un grahwu-weetahm. Ari lepna teatera-ehka ir ar ūchahdu plazi. ūchi patlaban teef iūlabota un man ūchehl, ka nedabuju re-dūeht un dūirdeht winas ūiropas flawejuumu. Dauds mahūū-las meistari ūcheitan, jebūchu tajâ paūchâ wezâ ehkâ fawu zelu ūahluūchi, jeb kâ direktori strahdajuūchi; un wehl nefen Le-bruns, Berlines Walnera teatera garapilnais wadons, kâ ūlatu-ūpehletajis te fawu triumsu (uūwaras-ūwehtkus) ūwinejis.

Mihdseneeku miūlprahtiba tuhdat jaw pirmâ wakarâ mani darija paūhūtamu ar tahm diwi leelakahm ūapulzes weetahm ar „Keisara dahūū“ wina ūaldi ūmarūchodamahm leepurin-dahm un to ūaltu gohbu, ko keisars Behteris tas Leelais 1721 gadâ pats ar fawu rohku ūahdijis; — un ar Wehrmana parku (dahūū). ūhis ir pilūūūtam dahwahūs gabals, kas zaur peepirūchanu un ūabeedribu wehl arweenu tohp paleeli-nahts. Apakūch wina augūteem kupleem kohkeem, pee ūruhglu-akas ūchnahūchanas, blaūchku korku ūprahgūchanas un kna-ūcha orkeūtera ūpehleūchanas war ūatiltees ar Mihgas ūmalke-jeem un augūtajeem. Un kam ta laime (kam maūs to eūūehj) uš ta dahūū platu preeūchpuūi ar ziteem ūmalkejeem jaukâs ūarunâs eelaiūtees, tas war teikt, ka Wehrmana parka ir Mih-dseneekeem leela manta.

Zuhrmanis ar mums riūūchoja uš Maūlawas Ah-Mihgu, kas gar Daugawas malu wellahs uš balteem ūmilūchu-ūalneem, kas ir behdigi atlikumi no arween pamafam atpalaf kahpda-mees Baltijas juhras. Kohka nami, wairaf no apūehūteem balkeem un ar elu nomahletem deūleem buhweti, un tahdi tee ūchurp turp uš semeem alminu pamateem no ūmiltihm paze-lahs, jebūchu gan weenadigi, tomehr raibi.

Labu gabalu pa Nihgu apbraufufchi, tuvojamees atkal winas widuzim. Bahrejums no fchihš Ubr-Nihgas us tahm jaunu laiku pilim, kas patlaban buhwetas, ir wehrts apluhkoht. Un kad mehs paschâ ahrpufê pee smilfchu tuknescheem, masu kabaku, kas lihdsinajahs muhsu pilsejehu attahlu dalu nabagu bohdihehm, ar sawu apmekleschanu apgohdajam: tad Mailinera restorazija Aleksandera eelâ un Warschawas tehjas nams pee Daugawas muhsu patilfchanu tapat pazilaja, kâ tahs jaunu laiku pilis, pret Maslawas Ubr-Nihgas wahjahm buhwehm. Ar scho tehjas namu war buht ar meeru. Tajâ ir ari milfigs spehledams pulkstenis, kuru pihlari sneedshs lihds pat greefsteem. Spehle daschadus kohfchus musifha stikus, kas mani atgahdinaja tohs spehledamus tŝchiganu baruš pee Bestes. Pulkstenis maksajohht 3000 (?) rbl.

4. Juli (mums 22. Juni) ir Zahna preefŝchjwehtli, gada tirgus un sahlu wakars. Bezais Dohmes gangis ir eetaifihš par tirgu bohdi, kura gar abahm puŝehm ir uskrantas wifadas prezes, no masahm behrnu spehlehm lihds Sibirijas lahŝchu kashofeem, preefŝch pahrdohŝchanas. Leelaka pahrdeweju data ir schihdi, kas no muhsu Muhlendamereem naw daudf atŝchirami. It ihpaschi tautu ahrigas eedsimtas sihmes tagad arween jo wairaf nojuhдахs un pehz ihfa waj gara laika no Eskimofa lihds Kaseram atradihs weenadu apgehrbu. Schim sahlu wakaram ir jaws ihpats weids. Daugawas mala isŝtatahs kâ tirgus, us ka pukes un wainagi un no trufcheem nopihtas ŝchirmitas pahrdohd pilsejhtneefceem, kas leeleem pulkeem tur zauri zeera.

Tur ir laudis no katras fahrtas un no katra wezuma. Schê smalka jauna mahte, kas sawam masinam us wina luhgŝchanu lai pirl trufŝchufchirmi, labpraht negrib doht tohs praŝitns 15 kapeikus; tur peedŝchruŝchi un apafŝch ohŝofu wainageem gandrihs noslahpufŝchi semneeki; tē pahrtizis bumleris apafŝch sawu nanfina faules ŝchirmi: tur sinkahrigais ŝweŝchineeks, polizejas ŝaldats, dŝeltematu Latweetiš, Kreenu, labi matuš atŝchihris ŝulainis, mafee ratu-ŝirgi u. t. pr. Tas zilweku mudŝekliš greeŝchahs us kohla-tiltu, us kura tagad ŝtundahm til kahjneekeem ir atlauts ŝtaigahht. Tee grublaini balki kustahs apafŝch tahs nastas no ta pulka neweenadi kustoŝchu gahjeju, no kura mihschanas pa ŝlujahm un medus puŝehm iŝetahs ŝwiniga ŝmarŝcha, ka seemas-ŝwehtku-istabâ, jeb kapu pagraba. Gar tilta malas ŝahw leelec knahbainee un bagati apŝlagoti kugi ar balkoneem, us kureem winu eemahjeeki, jeb kam ŝchee atwehlejuŝchi, ŝehgetu pa-ehnâ ŝlatahs us to laufchu mudŝekli. Laiwas ar dŝeedadameem ŝtudenteem no Tehrpatas airojahs pa plato Dauguru, us kuras tahtaf redŝ maŝta-meŝchu. Ar mohkahm pahre-tiltu pahrtapufŝchi, eŝam Zelgawas Ubr-Nihgâ. Uskapham dahrŝa kabakâ pee Daugawas. Schê fanahht tee labakee noŝ publikas; bet ŝchim preti preefŝch durwim ŝapulzejahs ta weenŝlamiga miltu-peleka ŝema laufchu ŝlaka. Kâ zaur brihnumu mehs dabujam plaziti blakam tam eefŝchâ kriŝdamam laufchu trahzim. Schŝcham ar brihwahm ŝmugurahm, apafŝch rupja pajumta, ŝtarp alus-dŝehrajeem wihreem un ŝewahm. Weza mahmika nahht mums klahht, ŝneeds mums wainagus, ŝlanahs takŝigi un dŝeed ar plahnu dreboschn balŝi: „Smufais ŝalais — ŝmutais ŝalais wainadŝinŝch!“

Notahpam zaur ŝehŝŝptazi pagraba wehri, kas iswed us eelu. Buŝete, kas nekur netruhŝŝt, ir bagatigi peekrauta ar pretigeem gatas ehdeneem un ehmoteem ŝehŝa ŝataŝŝjumeem; un turpat blakam, tumŝchâ koŝtâ redŝeju netihtus ŝemneekus ar darwai-

neem mehtelem, trahnu ŝahbakeem un ŝakremejuŝchahm paŝtalahm, kustoŝchâ grubŝni, kas runaja manim nekad nedŝirdetu nepatihkamu walodu. Ir jaw sahlu wakars. Schœm ŝahnu grubdeeneem, butŝchoŝchanahm, ŝcheem rupju laufchu augŝteem preekeem, mehs galu nenogaidijam, bet gahjam atpakat us muhsu ŝlaidru jauku meera weetu Wehrmana dahrŝa.

(Turpmat weht.)

Kahds wahrds pahre augŝteem kalneem un winu muhschigo ŝneegu.

Kad tuwu pee ekwatora jeb ŝemes johŝtas us kahdu kalnu, par peemehru Kordileru kalneem 15000 pehdas uskaphj, tad nomana, ka gaisŝ ir kohti aukŝts un no teem ŝtahdeem, kas karŝtâs ŝemes aug, naw wairs it nekâs eeraugams, kaut gan kalne paschâ karŝtakâ ŝemes widu atrohdahs. Jo augŝtati kalnâ uskaphj, jo wairaf tahda pat gaisa un ŝtahda pahrmainschahs manama, kâ kad no ekwatora us ŝeemekeem jeb pret ŝeemeleem zelotu.

Lihds 5000 pehdu augŝtumâ aug wehl us Kordileru kalneem tahdi paschi palmu kohti un bananu krumi, kâ apafŝchâ; tur aug un isdohdahs wehl wiŝi ŝiltas ŝemes ŝahdi un augti; widejs deenas-ŝiltums wehl ehnâ lihds 20 grahdeem. Lihds 10,000 pehdu augŝtumâ ŝchee kohti wairs ne-aug, bet kaktenu kohtu-meŝchi. ŝahdi ir Seemel-Amerikas un Giropas ŝtahdeem lihdsigi; tē wehl wiŝi dahrŝu augti isdohdahs, kas Giropâ teek kohpti. Maija un Juniju un Juliju mehneŝchu naktis uhdens ir daudŝreis aiŝŝalis, kamehr deenâ ŝiltums ŝneeds ehnâ deŝmit grahdus, bet faule ar weenu wehl lihds 35 grahdeem.

Kad arweenu wehl augŝtati kaphj, ŝiltums masinajahs un aukŝtums wairojahs manami, kaut gan faule ap puŝdeenu deefgan ŝilda. Kohli un ŝahdi ir teem lihdsigi, kas Giropas ŝeemelôs aug, tur atrohd muhsu ŝlujun lapu-kohtu-meŝchus un sahli. Kohpti tur teek kartufeli un kwina (labibas ŝorte, kas muhsu ŝeemas kweefcheem lihdsiga) un meefchi, kuri pehz 10,000 pehdu augŝtuma netohp wairs gatawi un wehl augŝtati neŝpehj wairs grahdus isaudŝinaht, bet tomehr brangai lohpun-baribai der. ŝtarp 13,000 un 14,000 pehdu augŝtumâ ir tahds gabals, kura wegetazija (ŝahdu augŝchana) ir Grehnlandijai un Kreenijas puŝŝalahm lihdsiga, t. i. tur ne-aug wairs nekahda labiba un no koŝteem tikai reti kahdi trohplaini krumini; ŝeema ir 9—10 meneŝchus gara un ŝneegs nokuhŝt tikai pahri mehneŝchus. Kad nu wehl augŝtati kaphj, tad naw no dŝihwibas it nekâs wairs manams, bet tikai muhschigi paŝtahwigs ŝneegs eeraugams, un teefŝham apafŝchâ naw faules karŝtums iŝeeŝchams.

Kam patiktohs redŝeht, kâ ap ŝeemela-pola iŝŝkatahs, tam naw nemas wajadŝigs tib tahtu zelohht, abi poli ir pehz geograŝiŝtu ŝinahm no ekwatora 1,350 juhdschu tahti), bet lai aiŝzeto tikai us jauko ŝchweizju un lai mehgina uskaphht kahdâ tureenas kalna galâ, kurfŝch pahri par 10,000 pehdu augŝts; jo tas iŝŝkatahs ŝemes pohsteem glufchi lihdsigs. Apafŝchâ, widus juhras puŝe tas atradihs orangŝchu dahrŝus oliwiju un nirtu krumus, lorbehru kohtus un arweenu ŝalodannus ohŝofus. Labi pa-augŝti uskaphufŝcham buhs kaŝtainu un ohŝofu meŝchi, kureem lapas rudeni nobirŝt; wehl augŝtati buhs muhsu gobas uŝekamas, un wehl augŝtati tikai ŝluju kohtu meŝchi. Behdigi ari ŝchee kohti beidsahs un tikai trohplaini un panihŝufŝchi krumini eeraugami, un wiŝu pehdigi muhschigs ŝneegs,

Kuršč pat karstakā wafaras laikā ne-istuhst. Uš tahdu wihsī war pahri deenās pa kalneem kahpelejohst tahdu pašču wegetazijas fawadibu ceraudisht, ka no widus juhras lihds seemla-polam zetotu, kuršč sinams wairak nedelas laiku aishremtu.

Kā uš katra pafaulēs kalna, kad tas ir deefgan augsts, sinams robeschas atrohdahs, aish kurahm tapat kā polara apgabalōs muhschigs sneegs pastahw, tāpat uš teem war ari wisur gandrihs tahs paščas stahdu fugas atrašt, kas polaru apgabalu tuwumā. Tā par peemehru Alpu kalnōs pehz stahdu pehtitaju sinahm atrohd tohs pašchus stahdus, kas Norwegijā aug. Tahda polu apgabalu wegetaziju ir neween uš augsteem Alpu-kalneem, bet uš wiseem Eiropas Ašijas un Amerikas kalneem, kuzi ir deefgan augsti dehl tahdai wegetazijai wajjadšiga gaisa. To atrohd uš Birenijas un Siera-Newada kalneem, uš Karpatu un Kaukasus kalneem, uš Ašijas Himalajas un Amerikas Kordileru kalneem pat apaļšč pašča ekwatora. To wairak no ekwatora uš seemeleem, jo aukstāks gaisš un jo semaki atrohd tadēht uš kalneem sneegu robeschas. Apaļšč ekwatora — Kordileru kalnōs — ir jakahpj 14,000 un wairak pehdu augsti, kamehr muhschigo sneegu aishneeds, uš Etna kalneem 8000—9000 pehdu, uš Birenejas un Alpu-kalneem sneegu robeschas naw augstaki par 8000 pehdahm; uš Urala kalneem pastahw muhschigais sneegs apaļšč 5000 pehdu augstuma, un uš Sweedru nu Norwegijas kalneem nonahk muhschigu sneegu robeschas lihds 2200 pehdu semu.

(Turpmat beigums.)

Par kluflu zeeschanu.

Kluflu zeešt ir wisu labakais tikums. Labi tam wihram,

kas šcho tikumu peefawinajis. Kas proht kluflu zeešt, kas ir laimigs, dauds laimigaks, nēka tas, kas ir leels runu turetajs.

Wisī un wisur mehina runas tureht; neweens weefibas wafars, neweena teatera israhdišana nenoteek uš lauteem, kur netaptu weena jeb wairak runas turetās; bet leelaka data no tahdahm runahm ir usmaniga klausitaju aufis tikai — uhdens. Tadeht dauds labaki buhtu preekšč tahdeem runatajeem, ka tee mahzetu kluflu zeešt. Runas mahkfla ir lohti jauka, un kreetnis runu turetajs špehj dšilu eefpaidu klausitaju širdis atstahst; bet šchi mahkfla naw wiseem dahwinata, jo ne katris kas runa, ir ihstēns runu turetajs. Kluflu zeeschanas mahkfla ir ari jauka, jo labaki ir gudri klausitees ne ka negudri runahk. Kluflu zeeschanas mahkfla ir: kur newaijaga runahk, tur mehms buht, kur newar ar šawahm dohmahm pretneeku pahrelezinaht, tur muti tureht. — Kad man buhtu ja-iswehlejahs, tad es wehletohs labaki Tajitus, nēka Demostenes buht, tas ir: labaki kluflu zeešes nēka runatajs buht. Ko man palihdsetu jauka runas mahkfla, jo māš ir, par ko war un drihšt runahk, bet dauds, lohti dauds ta, par ko kluflu jazeesch. Ko es runaju, to wisī dšird, un ja man kahds wahdrišč isēet greiši, tad zaur to war man un ziteem nepatīšanas zeltees; bet ko es kluflu dohmaju, to neweens nešina. Tadeht ešmu apnehmees, zik ween eefpehjams kluflu zeešt un labaki uš zitu runahm klausitees nēka preti runahk. L. M.

Rihds 11. Septemberim pee Rihgas atnahkufšči 1929 fugi un aishgahjufšči 1773.

Atbildedams redaktehs Ernst Plates.

Sludinaschunas.

Sludinaschana.

Baltijas Domehnu pahrwaldiba dara zaur šcho wiseem sinamu, ka dehl inohmoschunas uš 24 gadēem to 11 ardalitu nohmas gabalu, kas zehlfušeš is Kurimes gubernijas Jaun-Belgawas aprinta, Birschu-muischas krohna mešā, katrs 10—22 defetint leels, taps Birschu-muischas pagasta-waldibā, Zehkabitates tuwumā 20. Oktoberi š. g. torgš un 24. Oktoberi peretorgš nohreit. Tuwofas sinas war dabuht redseht Baltijas Domehnu pahrwaldibā Rihgā, pee Birschu-muischas krohna mešchafunga Elšchmu mešča muischā un pee Birschu-muischas pagasta waldibchanas.

Rihgā, tai 4. Septemberi 1875. g.]

Oberforstmeisters: **Fromm.**
Sekreteris: **G. Balthem.**
Galdapreekšneks: **Panin.**

Dhsolmuischā,

Zehfu kreisē, Leepalnas basn. dr., tils uš nahlofcheem Surgeem 1876. wisa muischas seme un plawas uš pufgranda ar labahm notatīschanahm atdohta. Kas šcho weetu greib usnemt, waj nu wisu, jeb pa dalahm, lai drihsumā peetejāhs turpat pee muisch. wald. 2

Baunu muischā

tils no Surgeem 1876. gada muischas tihrumi pa dalahm no 22 puhra-weetahm leelumā isrenteti. Tee, lam panitāhs schahbus gabalus rentēht war peeteiltees turpat ar dšihwes leezibas šimi pee muischās waldibchanas. 2

Jaun-usbuhwetais krohgs

Scheimau muischā, uš Lubahnes leeljeta, 6 weršes no Rihgas ir isrentejams. Mahtalahs sinas turpat.

! Sina preekšč dreimaneem !

Natiuu dšelschi ar eegreesteem un aridjan negreesteem spēleem, **ratiiuu drabtes** un **pamiuu naglinas**, un tee no ta wisu smalkaka tehrauda taištee dreimauu plataneē, apakeē un sšruhwu greeschameē **Palti**, ir pilnā krahhumā atrohdami un teek par mehrenu zenu pahrdohiti tā!

weenteesigā, wisu-wezafā un gruntigā

I.

Kedlich

Englischu

magasinhnē.

Maneem mihteem andeles-drangem peedahwaju jawā bagati isrihtototā krahhumā: 30 daschadas sortes leščas pulstienus no 8—150 rubl., jeenas pulst. no 1³/₄—45 rubl., galba-pulst. no 12—175 rubl., pulstiem lehdēs no daschada metala no 10 kap. lihds 12 rubl., pulstiem atšlehgās no daschada metala 5 kap. lihds 10 rubl. Par wiseem no manis pirkteem pulstieem galwoju 2 godus; pulstienus lohti labi un lehti faitai un galwoju 1 gadu.

L. H. Fontaine,

pulstienu-taištajs Rihgā, Kalku-celā № 22.

W. un M. Gouldinga Dublinē, (Anglijā)

superfosfatu

8 rubl. 70 kap. par 6 pudu maisu;

faulu-mehslus

5 rubl. 40 kap. par 6 pudu maisu, kas šchogad Belgawā tifa ar gohda-algu apdahwinari (gobda-atīschanu);

Kreewijas faulu-miltus

95 kap. pudā, kas šatur 30% fosfora-šahbi, — pahrdohē no kuga jeb lehgera

L. Goerke un Riesewetter,
Zuhtu-celā № 28, Bendiseldta mahjā.

Kad tee Krohna-Blohmuischās (Wallas kreise, Smiltene draudis) Zuhfgalwas krogā dšihwodami lausmani Peter Rosenfeld un Johann Otto Krefš paradu deht tonlursi kritušchi, un wīnu abeju mantiba akšionā pahrdohta, tad toh zaur scho wīnu paradu-deweji un nehmeji usaižinati, feschu mehnešchu laikā, tas ir wifwehlati libš.

2. Merz 1876. g.

pee šchahs walšs teefas peeteittees; peh; pagabjušcha laila neweens wairs netiks peenemts, bet ar paradu flehpejeem ikumigi tiks isdaribts.

Krohna-Blohmuischās walšs-teefā, tai 2. Septemberi 1875.

Preekschschbetajs: F. Kruhse.

Protokole

no tahs tai 1. Septemberi šch. g. pulst. 7 wafard amatneeku beedribas šahlē noturetahs Rihgās hipoteku beedribas general-fapulžes.

Sapulži attahjis direkšijas prešes (preekschneets) šapulžejušchōhs usaižinaja, lai peh; statutu § 30 presidentu preeksch šchahs deenas šapulžes iswehletu un tika zaur akklamaziju uš tam iswehlehts tas beedribas lohželšis štatšrahš Galen tungs. Kad peh; tam tahs tai 1. Merzi noturetās general-fapulžes protokole bija preekschā lastita, tad rewisijas-komišija darija šinamu sawu rewisijas pahšpreedumu, peh; lura šaturās komišija pee tahs tai 20. Augustā isdaritās rewisijas grahmatu- un lasas-wešchanu un las wehl pee wīnas rewisijas peederejis labatā lahritibā atraduse. Turklaht rewisija pašuwoja, ta wīna, eewehrodama to isgahjušchā general-fapulžē no lahda beedribas lohjelka eefneegto preekschlitumu pah; to, ta ta zaur fišlu-grahmatu o isohšchanu un zaur tahm zaur to paweižinatāhm buhwēs ušnemšchanāhm preeksch beedribai eekšlatahm immobilijāhm buhtu aistlawejama, — lohpu fehdeschānu noturejuse ar direkšiju, pee tam preekschlituma eefneedejšis paš klabi buhdams šinas pah; to pašneeda. Uš šchibš fehdeschānas ne-efohš netahš; štābi preeksch beedribas atradušchi un tapēž nošpreedušchi, eefneegtam preekschlitumam tahtlatu eewehrošchanu nepeeschirt.

Kad budšchets preeksch 1876. g. bija preekschā lastišis un peenemts, tad gahja pee diwu lohjelku wehšchānas preeksch rewisijas komišijas un zaur balsu wairumu tika tee beedribas lohželšis W. Ludygin un A. Wulff l. l. iswehletti.

Strohderu palihdšibas-beedriba

dara saweem beedreem šinamu, ša šwehtdeen tai 14. Septemberi šch. g. preeksch pušdeenas pulst. 10 tiks

gada-rehkinumi

preekschā lastiti, uš to wifš beedri teel usaižinati dalibu nemti, un tā ar weenu, peh; rehktinum nolašchānas tiks eemafschānas un jaunu beedru ušnemšchāna preti nemta.

Tai 21. Septemberi tiks beedribas želšchānas

bale ar danzoshānu

šw. Jāhna gildes namā notureta, uš to ari beedri teel usaižinati dalibu nemti. Ge-eešchānas biletēs malfahš: beedreem 30 šap. un zaur beedreem eewšreem kungeem 50 šap. Preekschneeziba.

Pagasta-skrīhweris,

las Krohna-Pabāschu pagasta-skrīhwera weetu ušnemti gribetu, tai 26. September šch. g. ar sawāhm leezibāhm peeteizābs pee Pabāschu pagasta walbišchānas, Krimuldas draudis.

Pabāschōs, tai 4. September 1875.

Weens isweizigis jaunelšis, 14—15 gadus wežs, wifš labāfi no šemeim, lam pašitōhs helmāfexa amatu eemahjite-ee, war peeteittees Alesānder-eelā № 15, pee helmāfexa meistera.

Weena peeniga gohws

ir pahrohdama Wāst. Ahr-Rihgā, Berberu-eelā № 14.

No jensures atwehlehts. Rihgā, 12. September 1875.

Driekšis un dabujams pee bilšchu- un grahmatu-driektaja Ernst Plates, Rihgā, pee Behtera bāsnizās.

!Daschadi biseneeku eerohšchi!

tee wifš-gresnāfee un aridšan lehtāfee

ar preekschas- un pakol-pufes lahdeschānas eerikti,

turi teel nosaukti par:

Adama-, Volta- un Lesauschensee-rewolwereem,

tad wehl aridšan

diwu- un weena-stohbru jahntneeku-, gehgeru-, jaktes- un feschas-pi-stohles jeb terzeroles, gehgeru jeb breešchu duntšchi, jaktes naschi ar daschadeem eerohšscheem, škrohšchu- un pulwera-ragi un maki, jaktes-tauri un wāstu-ragi, pistongas jeb kapuzinas no Wāhzu, Englantes un Franzuschu sortehm, pistongu-dohšites no mišna un jaun-šudraba, — muhfu, Belgijas un Englantes-šemes škrohštes un štirnu-lohdes, teel wairumā ša masumā par mehrenu malfu pahrohtas tai

weenteesigā, wifš-wezafā un gruntigā

I.

Kedlich

Englischu magasihnē.

1. Oktobri šch. g. tiks attal

Wibraka meitu-skohla

atwehrtā. No eestahjōscheem behneem teel pagasta-flohlas šināschānas pagehretās. Šamāfka ir par 7 mehnešchu mahjischānu gadā 15 rubl. Wezakeem ir behneem ehdamāis libš jadohd, jeb ar par wīnu ehbināschānu ar flohlotaju jafalibšt.

Peeteitšchānāhs nem preti mahjitašs Grimm l. Mahrpill. 3

Pee wezāhs šwos.

Maneem zeen. andešes-braugeem no agrakeem gabeem zaur scho šinōju, ša eš attal eefahku andeletees, un it ihpašchi ar fehllu, labības un linu ušpirkšchānu nobarbošchōhs. No agrakeem gadeem wehl daubšeem lauzineeteem labā atminā, žeru ari tagad to pašchu ušizibu ermantoht kreetnu apdeeneschū apshlidams.

Karl Schuchardt,

eešauktš par „wezo šwi.“

Manā bohde atrohdbāhs Behterburgas Ahr-Rihgā, Šmilšchu-eelā № 18, netahlu no šreewu bāsnizās.

Weena mahja

ar dahrsu 1 puhra-weetu teels uš Nordelšs muischas gruntš, 1 werstī no Nordelšhof dšelšs-žela štanžijas attahlu, ir pahrohdama. Tuwalas šinas dabujamas Ernst Plates l. drulatawā. 2

Weena mahja

ir no wālejas rohlas sem labeem nolihgumeem pahrohdama Wāst. Ahr-Rihgā, Lehgeru-eelā № 60. Šapeeprāsa turpat pee šaimneeka.

Weena mahja ar pušpudra weetu dahrsu šemes ir aš Alesānder-wahrteem pahri dšelšs-želam, ohtrajā šchleht-eelā № 16 pahrohdama.

Širgu štali preeksch 8 širgeem ir isihrejami Wāstlawas Ahr-Rihgā, Riter-eelā № 64.

Rihg. Latw. beedriba.

Šwehtdeen, tai 14. September

musika ar danzoshānu.

7 Biletēs preeksch beedreem ša preeksch dahmahm 25 šap.; preeksch lauzineeteem 75 šap.

Beedru-lahretēs ir usrahdamās. Šefahšums pulst. 8½; beigums pulst. 1; nams tiks flehgtš pulst. 2 nakti.

Šahrtības komišija.

Dšelšs-, muhra- un krahsūs-keegelus

pahrohdoh lehti no plātschā jeb uš pašteleschānu

C. D. Schlegler,

Šelgawas Ahr-Rihgā, wežā Ambaru-eelā № 24, libšahš šeschai.

Whdens-škadru petroleumu

muzās un bleka lanās pahrohdoh lehti

Ramarina bohde

pee rahtušchā. 1

Ed. Bietemann un beedris Rihgā,

paš-kambaris un pehrwu-bohde

Behterburgas Ahr-Rihgā, Rāfku-eelā № 15, pahrohdoh eelšch leelahm un masāhm datāhm spītšchātas, jaunas šeepu-šahles (caust. Soda) un petroleumu eelšch muzāhm ša ari 14 šap. par šohpu.

25 rubl. pateizibas-makfu

dabuhs tas, las peeflapehs štāht manu 31. August šagtu širgu. Wīnšch bija bruhn-ahbolainā spalwā; diwi pašal-lāhjas un preeksch-lāhja kreisējā pufē baltās; peere wīnam bija tahdā pašchā spalwā, lauls. J. Weide, Ainašchōs.

No polizejas atwehlehts.

Še štāht peelikumš ar šrudināschānāhm.

Sludināšana.

Limbalchu

walsts-školā ir waijadzigs eksaminērehts palihga-
školotājs. Ispēteizahs wifwehlati libšs 1. Otto-
ber 1875. turpat pee skolotāja **F. Brihwul.** 2

100 strahdneeki

teel preešč malkas zirščanas drišumā melleši. Lu-
wakas sīnas ir dabujamas Steg-eelā № 3, kantoibri
pee **Ede I.** 1

Uhdens-dfirnawas.

Kausas muiščā, Walfas kreisē un Palzmares
draudšē, no Surgeem 1876. gada tiks uhdens-dfir-
nawas ar divi gaageem uš ilgateem gabeem is-
rentetas; tīfai tahdam melderam, kas panemahs ar
jāwu kapitalu jānu dambi un dāščadās jāunas
ehlas turpat ušbuhweht un labinahs. Uhdensspehls
ir tahds, kad waretu dāščadus werkus wehl eerik-
teht. Gelfsch August un September mehnesča šč. g.,
tur dšimīs leelstungs muiščā buhs, war pahr-
luh-
loščana un notaiščana wiflabat notitt. 1

6 firgi

ar darba-eesuhgeem un divi 4-fehščamas larih-
tes teel pahrdohtas Pehtr. Nr. Nihgā, wezā Alekfan-
der-eelā № 9. 1

Polar fīwju-guano,
ihstu Leopoldshaler fainitu,
superfosfatu

un
ammoniak - superfosfatu
weenigi pahrdohd

H. Eugen Schnakenburg,
preti birščai.

J. Malmberga un beedra
Maskawas tehju-magasihne,

Nihgā, Kauf-eelā Nr. 18,

peebahwa wifu labatahs

ihstas Karawanēs-tehjas

par 160, 180, 200, 250, 300 kap. mahzjātā un dahrgak.

Keel-Ešeres muiščas waldiščana dara
wifecm sīnamu, ta tas turgus Keel-Ešeres
muiščā ščini gadā tani

29. un 30. Septemberi

taps noturehts. 1

Krohna Blohmes-muiščā, Smilteneš draudšē, teel

5000 ahboļu kohki

par 35 kap. gabalā pahrdohti. Ta pahrdohščana
eeahkās tai 26. September; agrati neteel kohki
išdohti. 1

Walmeerā

ir weenas gandrihs jāunas tafel-kaweeras, wiflabatā
buhščanā pahrdohdamas eelšč nama
Wahrhusen. 2

Pulķstenuš

jaunds suhtijumds un leelata iwehle no wifu dah-
gakeem libš wifu lehtakeem dabuja un peebahwa
par wifu sematahm ženahm sem apgalwoščanu

A. J. Berg,

Sinderu-eelā № 9.

Šchahdas derigas grahmatas ir wifās Latweešču
grahmatu-bohdēs dabujamas:

Rifena farunas. Malka 175 kap. Pehz bihbeles šči
ta leelata un fwarigata fwehtu rakstu grahmatā.
Swehtdeenas kohle. Malka 25 kap. Jaulas ga-
rigas dšeesmas uš wifahm gada fwehtdeenam.
uku waloda. Malka 20 kap. Stunste, mihlešības
bohmas zaur pulehm sīnamas darht.
Nihlešības gaudu-šingēs no W. Lapp. Malka 20 kap.
Anina, jauks stahšs. Malka 15 kap.
Kustinsch. Pafaka. Malka 6 kap.
Garigas lahju-dšeesmas. Malka 6 kap.
Paprēščsludināšana par Israeln. Malka 6 kap.
Šchāi grahmatnā teel leelas leetas stahšitas
no Šchiddeem. 1

Bestenes muiščā,
Behfu kreisē, teel uin tihēs, diwreis uš oghlehm pahr-
milts spiritus, kur preešč šipra brandwihna puže
uhdens klahst lejams, pa 7 rubl. 50 kap. f. par wedri
pahrdohts. Birzejeem, kuri leelatahm dāžahm pirktu,
tiks wehl lehtat aprehkinahs. 1

Schujamas maščines

no 15—185 rubl. gabalā, preešč mahju buhščana-
s tā ari preešč wifahm amatneeku waijadzihahm
pahrdohd sem apgalwoščanas ar rakstu

F. Lūth,

№ 9 leelas Smilšču- un Bruhwere-eelas stuhri № 9.
Schujama lohtwīlna, abatas, eta.

Wifu augštaki apstiprinata

Rehwaless andeles-banka

ar weenu

nodalas-banku (Filial) Pernawā.

Gruntš-kapitals 1,000,000 rubl.

Muhšu darboščanahs aifneehšahs uš wifuwifadahm kreites-, naudas- un welfeku-darischanahm, bet ihpāči mehš darbošamees ar:

- 1) pirtschānu un pahrdohščānu no wifabeem walsts-papihreem, akzijahm, obligacijahm un ziteem wehrtš papihreem,
- 2) naudas aifdohščānu pret drohščību no wehrtš-papihreem un prežehm,
- 3) welfeku distontereeschānu,
- 4) naudas- un wehrtību-ušglabāščānu un pahrwaldiščānu, kas priwattaudim, teefahm, beedribahm, jeb zitahm atlahtahm eeriktehm un lafeh m peeder,
pee lam beedriba ar wifu jāwu mantību galwo pret uguns- un sagļu- bresmahm,
- 5) naudas-noguldīščanas pretinēmščānu uš telošču rehkīnumu sem intresču atlihdstinaščanas 4 procentes par gadu,
- 6) naudas-noguldīščanas pretinēmščānu uš nofazitū- un nenofazitū-terminu pret tam lihdsigu intresču atlihdstinaščānu sem bankščeinu išdohščanas.

Šchīhs bankščeines war uš latru naudas-šumu pahri par 100 rubl., wāj nu uš lahda wahreda jeb ihpāščneeka tilt israššitas, un wifās teefas,
atlahtas eeriltēs un lafes drihkt tahš pahri kapitala-noguldīščānu išlehtat.
Intresču malkāščana par naudas-noguldīščānu ir ščim drihščam tahda:
par bankščeini Lit. A uš 3¹/₁₀ procentes par gadu, tas ir 1 kap. par beenu par latru ščeini no 100 rubl.,
par bankščeini Lit. B uš 4³/₁₀₀ procentes par gadu, tas ir 1²/₁₀ kap. par beenu par latru 100 rubl.,
par bankščeini Lit. C uš 5¹/₁₀₀ procentes par gadu, tas ir 1⁴/₁₀ kap. par beenu par latru 100 rubl.,
par bankščeini Lit. D ar luponeem ar latrā laikā atkautu 6 mehnesču usfajščānu uš 5 procentes par gadu.

(Bankščeines Lit. C., kas uš 1 gadu un ilgaki ir israššitas, nes 6 procentes intresču par gadu.)

Šchē klahst peeminam, ka tahš nupat minetas bankščeines it ihpāči derigas preešč kapitala-noguldīščanas preešč priwattaudim, taphz ka
kapitāla pafaudēščana zaur tahm nelas newar notitt, jo banka arweenu ir apnehmujehs, to pilnigu kapitali ismalkābt, uš turu bankščeine israššita. Pa-
sufščana, šadegščana jeb zītada lahda nosufščana uš wahrdū israššito bankščeinu neatnes ari ne uš lahdu wihši kapitala- jeb intresču stahde, jo tahdas
bankščeines, ja to wehlahs, war 6 mehnesču laikā tilt morišeeretas, un banka tad ihpāščneelam išdohd jāunas bankščeines uš to pašču sumas leelumu.
Mehs išdohdam naudas-šīmes (Anweijungen) uš Pehterburgu, Maskawu, Nihgu un uš wifahm zitahm leelatahm pilšfehtahm eelščsemē u. t. pr.,
kā ari trattes un akkreditiwus (Traiten und Acceditivus) uš ahesenti. Tapat mehš distontereejam wifadus lupones no kreewu un ahriemes walsts- un dšels-
žetu-aifšerwu-papihreem, industrijas papihreem un lihšu grahmatahm ari jaw preešč notezjuščā terminā.

Muhšu bankas likumi tā ari plāfāča išstaidroščana pahri tahm jo fwarigahm darischānu nodalahm teel pafneegti beš malkas.

Rehwaless andeles-banka.

7 Lūhra un Jimmerthala 7

leelafais kraujums

schujamu maschinu,

Rihgā, leelā Smilšņu-eelā Nr. 7.

Schujamas maschines preešč strohdereem u. t. pr. no 47—100 rubt. f. n. un masalas ar rohtu greeščamas par 35 rubt., tā arī preešč fainneežem no 15 rubt. sabloht. Grover un Baker, Imperial, Singer ir tohti flaitas strohdereem-maschines. Mehš ar tahm jāw andelejamees šahdus 7 gadus un nemam tahš is tahm labatahm fabrikahm un tadeht arī dabujahm Wihnes istahde pirmo medali.

Par wišahm maschinahm mehš wairat gadus pilnigi galwojam un peesuhdam bef maksas us pagehščahanu zenu-rahbitahus ar bildehm un dohdam latram prižejam pamahziščahanu wina waloda drukatu lihds.

Lūhr un Jimmerthal,

Rihgā leelā Smilšņu-eelā Nr. 7.

Baltu lohgu-glahši

pahrdoht par lehtato zenu Waldenburgas stīlu-fabrikā apafsch Klligen muiščas, Saumpils draudse, wifadā leelumā eefsch kastehm un tahpelēs.

Lonis Greiner, 3
fabrika ihpafšneels.

Pak-kambaris

un pehrwu-bohde
pilsmuifchā Zeswainē.

Saweem kundehm zaur scho daru sinamu, ka esmu nupat dauds wifadas jaunās prežes dabujis, tā: labas schweifgar-sobles teel pahrdohtas par 23 rbl. pudā, Hemlof-sobles par 24 rbl., justes par 26 rbl. f., tonfettes Nr. 1. par 880 tap. pudā, lartunu 10 ohlektis par 1 rubl. f., iuhlu, bufstinu un ohder-drešbes, dšesti, tehraudu, juščakas un schihberus. — Petroleum teel muzahm un stobpeem par lehtu zenu pahrdohtis; — tā arī man ir ihdeweēs auschamud-bergus (wifitu) no Englandes wifadās pehrwēs par lehtu zenu eepirkt, wifadas dšiju-pehrwēs, par kuzahm waru galwot tā bušs labas un lehtas, — tā arī dauds wifadas zitas mantas, kuras ihsumā newar aprakstih.

Riktigu swaru un mebru, tā arī lehtatu zenu ap-fobhtidams tā zitur, kuhšju wifus, tam tahdas mantas ir waijadšigas, manu andeles woretu apmekleht. Zeswainē, 18. Augustā.

J. Rutkowsky.

Rohkas- un Gōpeta tukamahs-maschines, wehtijamahs- un efsku-maschines, weenjuhgu lohka-arklus, diwjuhgu dšelsa-arklus, Zalgawas istahde ar fudraba medali apdahwinati, Angl. superfosfatu ar fatura-apgalwoščahanu, pehž politehnikas ismekleščanas, rohkas schujamahs maschines, 7 rubt. gabalā, pahrdoht

Biegler un beedris,

leelā Bils-eelā Nr. 19.

Jaegermannu un dehla

pak-kambaris, pehrwu-bohde, tā arī fahls-, stīku- un lapu-tabaku-ma-gašihne

pahrdoht lehti labato

petroleumu

(peter-eku).

➔ Wehrā leekama šina. ➔

Tee wifū labate zaur preeščslaitā lehtatu eepirščahanu fagahdāti pehrngada gresna auguma ahršemes wihni, ar wifū wairat tee Spanešču, Portugales, Frantschu, Ungaru, Reinas- un Moseles-upes Bahju-šemes saldee wihni: bet aridšan tas teizamašs Englantes-šemes porteris, Jamakas-rums, lonjaks, ahraks, bišhofs, šchampaneris un dauds zītadi nepeeminami garšchi dšehreenti ir neween pilnā kraujumā atrohnami, — bet aridšan teel us preešču tureti un pahrdohti, tee zaur mušju prižēju kuhšščahanu fagahdāti ihstenee Schweizeru-šemes dāščadu spēhžigu sahtu wihni, šahdus lautini nošauž par alantu wihnu. Pee scho ir wehrā leekams, ka tas alantu wihns pašchā Schweizeru-šeme neween leelās, bet aridšan eefsch tahm wifū masalahm fainneežibahm atrohnams, jo ar wihnu neween wehdera-laites ahrste, širbsahpes rembina, bet aridšan pee lohpu-šehrgahm lohpu baribai jeb uhdenim peejauktis lohpijus no sprahščšanas atswabina.

➔ Wehl weena peemina. ➔

Us to žihnidamees, ka aridšan wifseem mušju tahtaku dšihwotajeem prižejem, mušju preze par lehtu maksu jeb zenu dabuhnama buhtu, esam mehš preešč Kursenneešem pašchā Zalgawas pilschā, J. A. Kleina kunga bohde weenu pahrdohtšanas weetu par Rihgas zenu ezejhščhi un kuhšam itweenu, scho peeminu wehrā patureht.

Pehžgalā dohdam mehš wehl wifseem mušju draugeem, andelmaneem un trohšinee-keem šinat, ka mehš aridšan eefahlam tohs wifū wairat eemihletus un smelgalohs Krewu-šemes wihnuš tureht un par to wifū lehtato maksu pahrdoht, un teel itweena prižēja pašchā, jeb zaur grahmatahm peesuhdita mehleščana ar uštizibu eefsch mušju wifū leelato Baltijas dšeedataju wihna pagraba peepilbīta blalam J. Redlich kunga Englišchu ma-gašihnei pee

Louis Lundmann un beedra,

Rihgas pirmas gildes kaufmana.

Breešč issargaschanahs pret leefas-šehrgu

un pret tahtaki isplatiščanas aistaweschanu teel peedahwahis:

fahls-šahbe preešč eefščhigas bruhkes, **Frantzuschu-ela** (Frantzosenöl) preešč lohpu apfmebščšanas,

karbol-šahbi (Carbolsäure) un **flor-kalki** preešč staku smaku isnihzinasšanas.

Wifū schoe augščā mineteē lihdselki ir weenumehre dabujami

Alfreda Busch

apteeku-prežu un pehrwu-bohdē, Rihgā.

Linu- un patulu-dšijas

wifōs numurds teel pahrdohtas

B. Eugen Schnakenburga kantohri, Rihgā,

leelā Bils-eelā Nr. 1, preti birščas namam.

Naudas-papihrus.

Ušdewu biketes no pirmas un ohtas isleenesšanas Widošemes un Kursemes atfalamas un ne-atfalamas šihlu-grahmatas, bankbiketes, instrizijones, Gelfch-Rihgas un Ahr-Rihgas 5 1/2% šihlu-grahmatas, wifadas dšelsu-zelu atžijas un obligacijones un t. pr. pehel un pahrdoht pehž tatra laika wehribas.

C. S. Salzmann,

kantoris Rihgā, Raku-eelā, „Stadt Londones“ tra- teeri, apafšchēja tahščā.

Walmeerā.

5 rubl. patežibas-algas

dabuhš tas, kuhš man šlaidras šinas war doht par manu jaktis-šumi, tas pahra deenas preešč Sabneem tika nošagts. Šuns us to wahrou „Fris“ laufs un ir tumšči-bruhšs ar gaisch-bruhnahm kuhšahm un masu baltumu apafsch kalla, ihšs reņnis purns un stihwa aste.

No pirtsšanas lai fargahs!

P. Elias, Walmeerā.

Arweenu tikai gohdiigi.

(Statees № 36.)

Tà runaja wezais Lindemana tehws, un wina behrni ne-
eedrohschinajahs neko tam preti runaht, jebſchu winu ſirdis
jaw preeſchlaiſkà juta dſilas ſchkirſchanahs ſahpes; tee ſehdeja
azis uſ ſemi nolaiduſchi, un Marijas ſilajàs azis aſaru pehr-
lites mirdſeja. Kad Lindemana tehws to pamanija, tad winſch
panehma winas rohku un to it zeeſchi pee ſawas kruhts peefpeeda.

„Merandi, mans behrns, un nedari man to ſchkirſchanohs
wehl jo gruhtaku,“ winſch ſazija. „Apdohma, tas jaw ne-ees
ilgafi, kà tikai kahdus diwi jeb trihs gadus, pehz tam jaw
mehs atfal redſefimees un dſihwoſim wehl preezigafi un laimi-
gafi neka wehl tagad. Indrikis no ſweſchuma pahnahjis
paliks par meſtaru, pee ka es ari ar ſawu lihds tam laitam
eekrahtu kapitalu palihdſeſchu, un kad winam deenàs labi eet,
tad jaw ari par tewi, mana mihta Marij, buhs gahdahts, un
es wareſchu ar meeru ſawas azis aiſdariht, kad mihtlais Deewe
mani tur augſchà pee ſewis aizinahs. Arweenu tikai goh-
digi, tas ir tas pamats jeb grunte, uſ ko juhs ſchàl paſaulè
gribu atſtaht, un es zeru, ka juhs no ta pamata nekad ne-
nogreeſſatees, jo uſ to tik ween juhſu ihſta laime un labk-
ſchanahs ſeed!“

„Ja, mihtlais teht, to zeri un tizi drohſchi,“ abi behrni kà
iſ weenas mutes atbildeja un ſneedsa tehvam katrs rohku, ſawu
ſohlſſchanohs apſtiprinaht.

„Nu, tad ir wis labi!“ Lindemana tehws ſazija ſirdi
lihgſmodamees.

„Schè, iſlaſeet to wehſtuli un tad pahrdohmaſim uſ kuru
deenu to ſchkirſchanohs nolikſim. Man ſchkeet, ka pawilzinaht
mums to gan wis newaijadsetu; jo kahds labums mums no
ta war atleht, kad wehl ilgafi mehſ weens ohtru ar ſkumi-
gahm azim uſluhkojam; tadeht jo ahtraſ jo labaf.“

Kad nu Indrikis ar Mariju wehſtuli bija iſlaſijufchi, tad
tuhlit wiſi trihs lohpa ſahza apſpreet, kà un uſ kuru deenu
to ſchkirſchanohs nolikt. Weidſoht tee taiſija ſchahdu gala
ſpreedumu: Parihthu jaſchirahs! Un lai wiſs ſchkirſchanahs
ſahpju bikeris uſ weenu reiſ waretu tikt iſdſerts, tad tika nolikt,
ka abeem weenà un tai paſchà deenà no tehwa mahjas ja-aiſeet.

Kahloſcha deena pagahja ar ſataiſſchanohs uſ jela. Ma-
rija wehl ſcho to ari mahju un ſaimneeziabas buhſchanà ſa-
taiſſija un labaki eerikteja, lai mihtam tehvam nebuhtu tik
wiſai drihs winas truhlſchana jaſajuht, jo nu winam nekad
zita palihga wairaf nebija, kà tikai weens weenigs amata-puiſis.
Tas nu gan wareja tam kantzil nezik palihdſeht, kà: uguni
pakurt, uhdeni atneſt un ſchur tur aiſeet, ja waijadſeja, —
tomehr wiſa zita ſaimneekoſchana bija Lindemana tehvam pa-
ſcham wedama un riſkojama, jo kalponi jeb kahdu aplohpēju
winſch ne par ko negribeja peenemt.

„Kad es kalponi gribetu peenemt, kadeht gan man tad tewi
waijadſeja atlaiſt,“ winſch ſazija, kad Marija tam kahdu wahrdu
par to peebildeja. „Tauptiht un kraht, preeſch jums, mani
mihti behrni, tas ir un buhs ari uſ preeſchu mans noluhks
un mehrtis. Deht ta druſku ehdeena iſwahriſchanas, iſtabas
iſflauziſchanas un gultas pataiſſchanas jaw ne-eeſchu kalponi
peenemt, — to waru it weegli patš padariht. Ne, ne, mihta
Marij, par ſcho buhſchanu tu nemaſ nebehdajees.“

„Bet kad tu nu kahdu reiſ ſlims paleez, mihto teht, ko tad?“

„No ta gan mihtlais Deews mani paſargahs, un tad, kad
ari tas notiktu, tad jaw man ir mans amata-puiſis Kriſtaps,
un nahburgi — kà zeru, jaw ari man nelaus wahjibas gultà
noſmakt. Ne, ne, manis deht eſi gluſchi meeriga, un gabda
tik par ſewi.“

Tà ari palika. Wezais Lindemanis nelikahs neko eerunaht,
kas wina nodohmu kaut kà laweht jeb iſnihzinaht waretu, un
Marijai bija ar meeru japaleek. Tikai to tehvam waijadſeja
winai apſohlit, ka winſch tai tuhlit tad rakſtiſchoht, tik lihds
winam ſlimibà, jeb zità kahdà gruhtà likteni winas mihtas
rohkas waijadsetu.

To wafaru preeſch aiſzeloſchanas, kad tehws kaut kur da-
riſchanàs bija iſgahjis, Indrikis un Marija aiſgahja wehl uſ
kapſehtu, kur winu mihta mahte wehſà ſemes flehpi apakſch
ſalahm welenahm duſeja. Wini negribeja wis tà no dſimtenes
aiſeet, beſ ka ari no ſawas karſti mihtotas mahtes nebuhtu
atwadijufchees. Uſ winas kapa kalnina jelòs pakritufchi, tee
ar karſtahm ſirdim winas ſwehtibu iſluhdſahs. Aſaras ſla-
zinaja tahs pukites wirs kapa, apakſch kurahm mahtes ſirds
duſeja, bet tomehr winas abu behrnu ſirdis jutahs augſtu pa-
zilatas un zaur ſpehzigu luhgſchamu eeſtiprinatas.

„Schirtees ir gruhti,“ Marija ſazija, kad ta atfal no ſe-
mes bij peezebluſehs un brahlim pahr kapu rohku ſneedsa, —
„bet, waj tu ſini, Indriki, tas weenigais, kas manas ſchir-
ſchanahs ſahpes ſpehz remdeht, ir man ta ſalda apſina, ka
muhſu mihtlais tehws iſ mihleſtibas uſ mums muhs no ſewis
prohjam laiſch, ne uſ ſawa labuma un weeglahm deenahm, bet
uſ muhſu nahkamu labkſchamu ſlatidamees. Es nemaſ ne-
ſpehju to iſteikt, zil lohti tas manu ſirdi kuſtina un zil pa-
teiziga es par to winam gribetu buht. Kaut jel es winam
waretu parahdiht, zil karſti es winu mihtoju un winam par
to pateizohs.“

„Ja, Marij, to dariht ir muhſu ſwehtakais peenahkums,“
brahliſ tai atbildeja. „Redſi, es eſmu jaw dauds par to
pahrdohmajis, — tadeht ka to ari it dſiki eſmu ſajutis, —
zil leela un uſ ſawu labumu neſkatidama ir ta mihleſtibas
leeſma, kas muhſu tehwa ſirdi preeſch mums deg. Par to
nu mehſ winam gan nekad labaki neſpehſim pateikt, kà kad
mehſ preezigi un lihgſmi apnemamees wina prahtam paklauſiht
un pehz wina mahzibahm un paſkubinaſchanahtm turetees un
dſihwoht, lai winſch reiſ pee mums, ſaweem behrneem, preeku
war peedſihwoht un tà ſaldà meerà ſawas wezuma deenas
pawadiht. Schè pee mihtas mahtes kapa lai apnemamees
rohku eeſch rohkas ſpeedami un ar ſirdi un muti apleezi-
nadami un apſtiprinadami, ka gribam katrà laiſkà, tik pat la-
bàs kà launàs deenàs wiſahm launahm uſmahſſchanahtm un
kahedinaſchanahtm wihrifſchiki preti ſtahweht un arweenu
tikai gohdiigi palikt. Tas ir, arweenu uſzihtigi, ſahſtigi taiſni
un deewbihjigi, Deewu katrà brihdi preeſch azim un ſirdi tu-
redami, tà ka reiſ ar ſkaidrahm azim un drohſchu waigu ſa-
wam tehvam waram preeſchà ſtahtees. Nu, Marij, waj gri-
bam weens preeſch ohtra to apnemtees un apſohlitees?“

„Ja, ja, no wiſas ſirds!“ Marija iſſauza ar gaiſchu un
pazeltu balſi. „Arweenu tikai gohdiigi,“ tas lai ir muhſu
wadons zaur ſcho paſauli, muhſu brunas un aiſfargš, kad
mums pret launu jazihnahs un muhſu dſenolis, kas muhs
paſkubina nepekuhſtoht wiſam labam pakaf dſihtees. Arweenu

tikai gohdigi, Indriki, to apfohlohs un apaemohs ar rohku, muti un firdi!"

"Ari es to apaemohs un apfohlohs!" Indriki isfauza fwehti, un tee apkampahs weens ohtru un nolaidahs uf fawas mahtes kapa. Wehl weentreif weens ohtram rohku firfnigi fpeesdami, wini fawas fohlfchanahs apstiprinaja. Behz tam wehl katriis weenu pukiti no mahtes kapa nopluzja, fo ka dahrgu peeminu katrs pee fewis it zeeschi noglabaja un tad dewahs atpakal uf mahju pee tehwa. Pa zetu eedami tee bija tihri klusi; winu firdis bija pilnas, tilai tihras, Deewam patihkamas jufchanas winas strahdaja un tahs kustinaja. Winu azis fpihdeja no preeka, kad wakara mahja pahrnahlfufchi tehwu ar firfnigu „labwakaru“ apfweizinaja.

"Ko," tehws isfauza, „juhš isfkatarees til lihgfmi un ta apflaidroteem waigeem, it ka kahds engelis juhš buhtu eedroh-fchinajis un apgajmojis!"

"Warbuht, teht, kad kahds engels pee mums bijis," Marija atbildeja, fawu mihlu mahti klusi firdi peeminedama, — un finams, launa jaw neko winfch mums nebuhs mahjijis!"

Tehws jaw nu gan noprata, fur wini abi bijufchi; tadeht ari neko teem wairis tahlal neprafija, bet tilai lehni un meerigi galwu palohzija.

Wifs wakars tila pawadihts it klufa meerä. Naktis pagahja un ruhktais fchfirfchanas briedis peenahza. Indrikiis un Marija bija tehnam ap kaku apkehrufchees, un tehws atkal tohs katru ar rohku apkamps pehdigo reis pee fawas fruhš fpeeda. Ar afarahm weens ohtra waigus tee fluhpftija, firdis teem trihjeja un drebeja un luhpas raustijahs. Til wezais Lindemana tehws wehl dauds mas nowaldijahs.

"Deesgan nu!" winfch fazija, no behrnu rohlahm walä taifidamees un fawas rohkas wineem uf galwu lifdams. „Gijet nu ar Deewu, un palekeet arweenu jo prohjam gohdigi, ta ka mehš reis fawä atkalredfeschchanahs stundina til pat preezigi fatiktumees, zil behdigi un fahpu pilnahm firdim tagad fchkira-mees. Gijet un Deews lai juhš pawada uf wifceem juhju zeleem!"

Wehl reis mihla tehwa rohkas fluhpftijufchi un firfnigas „ardeewas“ nodewufchi, Indrikiis un Marija no istabas isgahja. Wezais Lindemanis weens palizis, galwu uf semi nokahra, un rohkas uf pukstofcho firdi uslizis, fchukfteja wehl ar drebedamahm luhpahm faweem mihleem behrneem pehdigo un wifš karstako fwehtibas un laimes wehlefchanu pakal. Pastes wahgds eefchdufchš, Marija pa pilfchetas wahrteem isbrauja; Indrikiis, ar zela-fomu uf plezeem, atkal pa ohstreem wahrteem uf zitu pufi aigahja. Neweens no wifceem trim nedohmaja un nesuhbijahs preekfch fewis, bet wehlejahs, laut til ween tam ohtram labi klahthos. Un ka gan tas ari zitadi pee tahdeem war buht, kas ar taifnu un ufizigu mihlestibu zits zitam til firfnigi un zeeschi peekehrufchees. —

Juhš wezafi, muhju mihlä Latwijä! Saweem behrneem naudü un mantu krahdami un ta teem drohfchu, janku un besbehdigu nahkamibu uf pastahwigeem pamateem nodibinacht gribedami, ne-aismirfsteet, ne-aismirfsteet nekad to wefeligo grandu „arweenu tilai gohdigi“ winu firdis no pat jaunahm deenahm eedehstih! Bes gohda prahta zilwels ir plifs noschelojams nabags, laut tas ari pafaules mantas kaudfchm kranu, jo:

„Wifs, kas zehlees, fuhb,
Wifs, kas dshwojs, truhd.
Taifnais tikums, gohda prahts
Muhfcham buhs un palifs tahs.“

E. D.

Ohtra nodala. Retikls nahburgs.

Stahsta eefahkumä jaw dširdejam, ka pee Lindemana mahjas ari kahds puhra-weetu leels dahrs atradahs, kas tuhliit no pafchas mahjas uf ohtru pufi aifsteepahs. Ohtra dahrsa galä bija wehl kahds mafaks dahrs, fo ar beeseem krummeem apaugufcha fchlehpulfchnu fehta no Lindemana dahrsa fchlihra, un tadeht, ka ta fehta til knapi 4 pehdas augsta bija, wareja no weena dahrsa ohtra wifu it flaidri redseht. Ari ohtra dahrsä stahweja kahda mahjina, furas durwis atkal uf zitu eelu weda, fur gauschi reti kahdu zilweku staigajam waj brauzam redseja.

Katrs, til fo azis ufmetis, tuhliit wareja manih, ka tilpat ta mahjina ka ari tas dahrs nebija nebuht ta kahrtigi un glihti ufkohpti, ka Lindemana mahja un dahrs. Tur uf wifahm dohbehm gandrihs til nesahles ween auga, kamehr fche wifadi dahrsa-augfi it fpirgti un fpehzigi fatoja; tur truhla wifadas kohpshanas, bet fche katra dohbe, katrs stahdinfch leezinaja, ka ruhpiiga rohka un ismaniga galwa ne-apnikufchi ap teem publejahs.

Sinams, fchis dahrs bija kreetna Lindemana wifmihlaka atfpidfinafchanahs weeta. Katru deenu, til lihds darbu pee malas bija lizis, winfch bija tur eefchä, un kad til ween laifs dauds mas to atlahwa, tad dehstija, flazinaja, raweja, raka un zirta pateesi ka dahrsneeks. Tadeht, ka winfch fawä dahrsä wifu tahdä glihtä kahrtiba ufureja, katram kas to apmekleja, bija tur ihsti fo papreezatees.

Bet zil glufchi zitadi tas bija ohtra pufi. Tur reti kahdu zilweku dahrsä redseja, tapat ari reti tas kahdam prahtä cenahja, grahbekli waj fchkipeli rohka panemt. Tadeht kad nu ari wifš dahrs isfkatiyahs ka kahds ihšs nesahlu tihrum. Tapat ari to mahju ufkatohht gandrihs nemas newareja dohmaht, ka ta ir zilweku dshwoflis.

Juntam weetu weetahm bija dakftini nokritufchi un fawä weeta leelu leelohs zaurumus atstahjufchi, pa fureem wehifch, leetus un fneegs glufchi nekaweti eefchä fpeedahs; feenahm waj desmit weetas bija puze atkritufe un failee muhri it launigi uf flajuma luhfojahs; lohgeem ruhtes bija waj nu pa datai isfistas jeb atkal ta nokepufchas, ka waj gadeem nebuhtu uhdenu redsejufchas. Tapat pa fehts widu wifadas leetas guleja juku-jukahm fafweestas, ta ka pa to gandrihs nemas newareja pa-eet, bes ka nebuhtu uf deguna japafluhp. Ihfi fakohht, tilpat pee katras leetas fewifchli, ka ari pee wifpahrigas mahjas buhfchanas, wareja azis ufmetis tuhliit nofehgt, ka fche glufchi fawads gars wakbija, ka Lindemana fainmeeziba.

Tadeht nu, ka abi nahburgi pehz rakftura (karakterä) weens no ohtra til tahlu bija fchfirti, tad finams ari gauschi reti tas notika, ka tee labpraht buhtu fatikufchees, laut gan isdewigas weetas un laika teem preekfch tam netrufa. Kad, Lindemanis fawu nahburgu, Behterfonu — ta to nesauza un pehz amata winfch bija muhrneeks — tur ohtra pufi aif fehtas pamanija, tad winfch labpraht fargajahs zil fpehdams tam tuwunä nahtt. Domehr notika ari, ka kahdu reis winam griboht negriboht ar to bija jafateekahs. Ta reis kahdä wakara, kad Lindemanis paklaban fawa dahrsa ohtra galä preekfch wakarinahm pupas fchhina, it nemanohht Behterfons zaur fawu nesahlu tihrumu pee fehtas peelihda un winam it flani „labu wakaru“ dewa.

Lindemanis fanehma laipnigi wina fweizinafchanu un strahdaja it ufzihrtigi tapat ka pa preekfchu.

„Zums fchogad, ka redsu, wijs lohti brangi isdewees, nahburg,“ Pehterjons eefahka atkal no jauna. „Bateesi, juhs fawa augliga dahesa dehl man apfklauſchami! Bikis lai sin, kadehl man nefas kreetns nepa-aug! Raikam gan ta waina buhs mellejama pee flittas semes.“

„Seme buhs gan pee tam ta masaka waina, nahburg!“ Lindemanis atbildeja.

„Nu kas tad zits tur buhs wainigs?“ Pehterjons atteiza.

„Es tatschu leeku katru pawajari to usstrahdabt un apstahdiht, un tomehr nefas labs tur ne-ijnahl, tadeht ka nesahles wisu nomahz.“

„Nu kas jaw ir tas! Zums waijaga wifas nesahles israweht, tad redsefeet, ka nebuht flittatus auglus no fawa dahesa nemantoseet, ka es!“

„E, tas jaw ir lohti apnizigs darbs, un fur tad lai pee ta peeteek, fur lai laiku nem!“ Pehterjons atbildeja fneeda-meas un drusku ta ka mehdidams.

„Kur lai laiku nem? Nu, man gan ta netruhkst,“ Lindemanis atbildeja. „Un ka tur flabt fawu amatu ne-esnu nelad nokawejis jeb kaut ka zitadi palaidis, par to juhs, nahburgs, paschi wareet leezinaht. Redseet, wasaras deenas, fur mehs jaw pulstien 6 pee faweem amata darbeem wakaru nemam, mums atleef gan katru deenu pahri stundas, kuras, ja til kuhtriba muhs nekaspina, dauds lo fawos dahrsos waram padariht.“

„Nu, tad ta buhtu brangi!“ Pehterjons atbildeja mehdidams. „Wisu deenu ka fums nostrahdajees lai wehl wakaru pa dahrsu raknojohs. Zilweks tatschu wairak naw ka zilweks; un ka tahdam taf waijaga ari kahdu stundinu meera un atpuhtas, fur tas war fawu glahsi alus isdseet un kuplu duhmu pakuhpinaht!“

„Bet jums taf ir feewa un beheni,“ Lindemanis atkal tahlaf fajija. „Es dohmaju, teem gan buhs tif dauds walas; it ihpajchi behneem, no kureem jaw daschs labi prahws; tohs waijaga tif ar mihlestibu us to pamudinaht, tad jaw gan wifis it labi ees us preekschu.“

„Ja, bet kas tad lai tohs us tam pamudina!“ Pehterjons atbildeja. „Man pascham zauru deenu ar akmeneem jakrahmejahs, un feewai jaw peeteek deesgan fawa fainmeekofchana lo dariht. Bet — kad juhs nu paschu laiku par behneem runu jahkusch, tad labprahht wehletohs sinahht, ka tad juhsu behneem tagad klahjahs? Baj juhs gan par teem neko nee-feet dsirdejusch?“

(Zurpmal wehl.)

II. Alschwangas pils.

(Kursemes.)

Neds apbrihnojamu dabas jaukumu, neds fawas pils lepnuma deht Alschwanga eewehrojama, bet fawas wehstures deht. Alschwanga, pee kuras peesklaitamas tahs pee winas drauses peederigas muishas ka Basineeki, Jaun-muishneeki, Adseneeki, Gudeneeki, Blinteneeki, Graverneeki un Feliksneeki — Alschwanga wehl tagad isschirahs no faweem kaimineem zaur fawu apgehrbu (Alschwandsineeki walka pa leelakai datai bal-tas drehbes) un zaur fawu tizibu (wini ir katoli un winu kaimini luteru-tizigi). Tapat ari Alschwandsineeki ir zitadi fawa attihstiba un isglihtiba.

Zaur lo schahda starpiba starp Alschwandsineekem un winu

kaimineem radusehs, pahre to atrohdam kahdas sinas wehsture, lo sche ihfuma peeminesim.

Alschwangas pils esohht 1372tra gada tikuse usbuhweta un peeschkirta Kuldigai. Kahdus diwisimts gadus wehlaki, kad ordena meistaram Gotthardam Kettleram lihds ar zitahm pilim ari Kuldiga bija Pohlu waldibai ja-eekihla, tad Alschwangu no Kuldigas peederibas atschkibra un cedewa Kanizam. Kanizs tur 1567ta gada lika usbuhweht ewangelisku (luterizigu) basnizu; bet jaw 1573schâ gada wisu fawu ihpachumu pahrdewa Zehlabam v. Schwerinam, Kursemes un Sengalu marschalam.

Wina weenigais dehts Zahnis Ulrichs bija Pohlu kehnina deenasta un tur bija eepasinees ar to flaisfo Pohleeti Barbaru Kanarska, pehz kuras winsch prezeja. Bruhtes wezakee leedsahs winam fawu meitu doht, ja winsch nepeenemoht katolu tizibu, un Zahnis Schwerins atstahja fawu tehwu tizibu un palika par katoli. Wina tehws pahre tam ta nosklaitahs, ka tas fawu dehtu atstuhma. Ustumtais dehts palika Pohlos, dsihwoja eefahkuma fawa leelmahtes muishâ, tad tapa par kambara-kungupee kehnina Sigismunda III. un tikai tad us Alschwangu pahrnahja, kad tehws jaw bija nomiris.

Ka kas jaw mehds notilt, ka tee, kas jaunu tizibu peenehmusch, schini tiziba jo dedsiigi, ka ari bija ar Schwerinu. Winam nepeetika tikai pascham katolu tizibu peenehmuscham, winsch ari wisus fawus laudis peespeeda pee katolu tizibas un no ta laika ir Alschwandsineeki katoli. Tapat winsch ari peespeeda faweem laudim zitadu apgehrbu walkahht, ka to wehl scho baltu deenu war redseht.

Ari fawu mahsu Schwerins gribejis pee katolu tizibas peespeest un pa paschu leeldeenu ar waru us basnizu nowest, bet ta no brahla glahbdamahs, esohht zaur tohrna lohga pilsdahesa nolehtuse un few kahju falausufe. Ta teika stahsta. Tapat ari teika teel peemineta ka ta nosaukta „fwehta leepa,“ kura kahdu wersi no basnizas attahhtu un no kuras laudis daudsinohht, ka ta arweenu tuwali basnizai peenahkoht.

Mai mehnesi 1636ta gada Schwerins nomira un atstahja 3 dehlus. Wina lihks tika eebalsameerehts un basnizas kapu-pagrabâ nolikts. Senaf winu wareja dabuht redseht, bet tagad tas pagrabs esohht aismuhrehts. Ari wina mahjas lihks schini pagrabâ noguldihhts un ta tad tee kapa weeta kohpa dus, kas dsihwee bija zaur naidu un tizibu schkirti.

Wehl kahdus simts gadus Schwerina zilts pahre Alschwangu waldija, tad Alschwanga nahja Kursemes leelkunga (herzoga) rohkas, lihds 1796ta gada Kursemes beidsamais leelkungs. Alschwangu pahrdewa kreenu krohnim par 100,000 dukatu. No ta laika Alschwanga ir krohna muishâ.

Tagad Alschwangas pili wairs kungi nedsihwo; tur peemiht pa datai muishas deenastneeki. Pilei paschai ir weena gala mas tohrnitis; bes tam kahdus pahrdesmit fohstus no pils attahhtu atrohдахs augsts tohrnis, fur ari zilweki eekschâ dsihwo. No schi tohrna wedohht apalsch semes gangis lihds basnizai.

B—1.

T i k u m s.

Gan patihht putniu dseefmas un jaukas musikas wara; fatilfchanahs ir juhsmiga ar mihlajo mahsu jeb brahli, faldas jo faldas itaid famihlejusch mutites; tomehr, nefas naw jauks, juhsmigs un faldaks par schkistias firds apsinu un tikumu dahrgo!

P. G.

Gradi un feedi.

Ra Brentscham atkal wihlees.

Bija jauks laiks, neweens mahkulits nebija pee debesim re-dsams, es ahtri apgehrohs, gribedams pastaigatees. Nebiju wehl ilgi staigajis, kad laiks palika wehjains un leetus jahka liht. No leetus behgdams pastrehju apafsich kahda lohka, kas smukai mahjai pretim stahweja. Drihs ween eeraudsiju es pee mahjas lohga waren — ne — breefmigi flaiistu meiteniti stah-wani. Ar reisi wiju aismirfu, kas ap mani notifikas. Es flatijohs us winu, wina us manis. Meh's flatijamees weens us ohtru, tas tak bija riktigi, un meh's — mihlejamees. Wina atwehra lohgu, flatijahs us debesim un tad atkal to aishwehra. Es wiju pahredomaju un flatijohs atkal us winu. Wina flatijahs atkal us manim. Ra tad! Meh's sapratam weens ohtru. Tad uslehja ta no lohga, bet bija atkal drihs pee ta un smaidija. — Smaidija — af es laimigais!

Tani pascha briedi isnahja no mahjas kahda deenesfmeita, peenahja pee manis, pasneeda man leetus-fchirmi un fazija: „Mana jaunkundse to jums fuhja.“ To fazijusi steidsahs ta prohjam; es sauju winai pakat: „Manim buhs tas gohds, lihds ar pateizibu jaunkundsei paschai to fchirmi nonest.“

Es preezajohs ka behrns par klingeri, jo ta bija tak ihsta eeluhgshana, lai pee winas no-eemu. Zil laimigi, zil brangi! Zil jauki, zil deewischligi! Kurich wareja buht laimigaks neka es?

Weenu deenu pehz tam, kad atkal tas jaukaka laiks bija, nogahju es pee winas. „Gefsch!“ — jauza kahda mihliga balsina. — Wina fehdeja pee lohga. „Staisa jaunkundse,“ es faziju, „fche atnesu juhfu leetus-fchirmi!“ Wina zeeta klusu. „Aha,“ — dohmaju es un faziju winai kautko lohti juhtigu. Neka, flaisa paleel klusa ka bijusi. Tas man bija par dauds. Man leetus fchirmi fuhtht un ar to nosihmeht: „Atmah jel pee manis,“ un nu augstprahtiga islittees. Wehl prohweju. Wifs welti. Wina tikai fazija: „Luhdsu, pataupat sawus wahrds.“ — Ne, tas tak par dauds. „Ra, jaunkundsite,“ — es faziju, „es dohmaju, ka juhs mani zaur to leetus-fchirmi pee fewis eeluhdsat.“

Nu wina lehja augfcha un fazija: „Al, juhs mulki wih-reefchi! Klaujatees, juhs man pretim stahwedami ta reebatees ka es jums leetus-fchirmi fuhthju, lai juhs man no azim eetu.“

Rasitais mihlais, lasitaja flaisa, nesmejees wis pahre mani, kas es nu ka wehrsis kalna mala paliku stahwoht. Juhs wareet gan dohmaht, zil ehromoti man ap firdi bija. — Nu noliku leetus-fchirmi us galda un stuhmohs pa durwim lauka, kamehr jaunkundse lohti smeedamahs manim ardeewu fazija.

„Brenzi, tu efi ihstais nelaimes putnis, ka tew nekur un nekad labi ne-isdohdahs,“ dohmaju es pee fewis, us mahju zeeredams. R. Matfcherneeks.

Wirfneeka-stikis.

Kahds jauns wirfneeks isgahja sawu draugu apmekleht un nemas nepamanija, ka bija aismirsis few sohbinu pee fahneem peekahrt. Bet generalis to tuhliit pamanija, kad wirfneeks wina mahjai garam gahja un sauza winu pee fewis augfcha, lai waretu winu par to kreetni isbahrt. Wirfneeks fcreen pa trepehm augfcha, nemas nedohmadams, kahdas nedeenas preekfcha gaida. Duru preekfcha wehl met weenu azi speegeli un te

eerauga isbihjees, ka naw sohbinu peekahrts! Ko nu eefahkt? — Tur karajahs pee feenas generala sohbins. Uzu-mirkli winsch to pakehrts few apjohsch un tuhliit stahw atkal generala preekfcha. Schis bahrgeem fohleem winam tuwojahs un grib paschu laik sawas dusmas pahre winu isgahst, te winsch eerauga drufku nokaumejees wirfneekam sohbinu pee fahneem. Ra nu winsch ta wareja pahrskatitees! Tahds kauns! Stohmidamees winsch pahrawajaja ka wirfneeka we-zakeem klahjotees un to atlaida.

Wirfneeks prohjam eedams uskar sohbinu atkal sawa weetä un eet sawu zelu tahlak.

Tai pascha azu-mirkli eenahkt ari generala gaspascha istaba. „Nahz tatschu schurp, feewin,“ generalis fazija, atkal zaur lohgu flatidamees, „waj tu redsi winu ofizeeri?“ —

„Ja, wihrin, to es gan redsu.“ —

„Waj winam ir sohbins pee fahneem?“

„Ne, winam naw.“ —

„Ja, to tu til ta dohma, es ari tapat dohmaju, bet winam tatschu ir sohbins.“ J. K.

Alpdohmigam jabuht.

Kahds fabrikants melleja few zaur awisehm kutscheeri. Ohtra deena weens atnahkt un teel pehz sawahm leezibas sihmehm prasihst. —

„Barahdat Juhs papreefchu man sawus papihrus,“ kutscheers atbildeja strupi. — „Waj Juhs ne-efat pee pilna prahta?“ fabrikants eebrejahs. — „Es esmu gan wehl pee pilna prahta,“ kutschers atbildeja weenteefigi.

„Weena pascha gada es esmu jaw pee tschetreem kungeem deenejis. Weens taisija bankrotu, ohtram tika no teefas pufes wifas brauzamas leetas apklilatatas, trefchajam atkal wajadseja wifas brauzamas leetas pahredoht, lai buhtu behrneem ko ehst doht u. t. t. Bet tagad es gribetu pee kreetneem kungeem deeneht, jo tee naw nekahdi johki, til beeschi no weenas weetäs us ohtru krawatees.“ J. K.

Altwadischanahs no sweschuma.

Ar Deewu kalni, lejjinas,
Ar Deewu, zeema mahjinas;
Ar Deewu, lauki, birstes,
Ar Deewu, dahrgahs pukites!

Ar Deewu draugi, nahburgi,
Nu dshwojeet juhs wesali!
Juhs palitfeet man peemina
It katra briedi tehwiä.

Lai laimes mahte ussmaida,
Kur draugu bari pastaiga;
Lai seltenites weenojahs,
Kur ihstee draugi pulzejahs!

Kur auktas firdis tahlumä
Par manim runa, daubstina,
Tur asaras ween aistela,
Kas raudu-azis pahrepluhda.

Pee kreetnahm firdim gribu buht,
Ar winahm weena pulka klucht,
Kur usiziba nesustu
Un mihlestiba salotu!

Smilga.

Atbildebams redaktehrs Ernst Plates.